

GLASILO PROJEKTA Društveno kulturni centar LAMPARNA Broj 8, Labin, siječanj 2021.

dkc Lamparna

PLAN SUDIONIČKOG UPRAVLJANJA
Društveno-kulturnim centrom Lamparna
(2021.-2025.)

Labin, Hrvatska

— IZRADILA: Ana Šilović, proIDEA —

SADRŽAJ

— 1. SUDIONIČKO UPRAVLJANJE U KULTURI	3
— 2. PRIMJERI SUDIONIČKOG UPRAVLJANJA	4
— 2.1. Primjeri sudioničkog upravljanja u Europi	4
— 2.2. Primjeri sudioničkog upravljanja u Hrvatskoj	5
— 3. OPĆE INFORMACIJE O LOKALITETU	10
— 3. 1. Opis lokacije: geografija i arhitektura	10
— 3. 2. Povijest prostornog resursa	11
— 4. KuC LAMPARNA	12
— 4.1. Opis prostora	12
— 4.2. Povijest, koncept i opis područja djelovanja	12
— 4.3. Vlasnička struktura	14
— 4.4. Upravljačka struktura	14
— 4.5. Prakse korištenja	14
— 4.6. Izazovi upravljanja i korištenja	15
— 4.7. Financijski model	16
— 5. DKC LAMPARNA	18
— 5.1. Projekt DKC Lamparna	18
— 5.2. Analiza okruženja: društvene, ekonomske i kulturne datosti	18
— 5.3. SWOT analiza	19
— 5.4. Dionici: motivacije i interesi	20
— 5.5. Potencijalna publika i sudionici programa	23
— 6. SUDIONIČKO UPRAVLJANJE I DKC LAMPARNA	23
— 6.1. Osnovni elementi	23
— 6.1.1. Što je sudioničko upravljanje u viziji DKC-a Lamparna	23
— 6.1.2. Misija DKC-a Lamparna	24
— 6.1.3. Vizija DKC-a Lamparna	24
— 6.1.4. Strateški ciljevi DKC-a Lamparna	24
— 6.2. Model upravljanja DKC-om Lamparna	24
— 6.2.1. Organizacijska struktura	24
— 6.2.2. Dionici uključeni u upravljanje 2021.-2025.	25
— 6.2.3. Procedure donošenja odluka i Plan isključivanja postojećih te uključivanja novih dionika u upravljanje	26
— 6.2.4. Prioriteti kulturnog i umjetničkog programa te društvenih programa	26
— 6.3. Model korištenja resursa DKC-a Lamparna	26
— 7. AKCIJSKI PLAN	29
— 8. LITERATURA	30

1. SUDIONIČKO UPRAVLJANJE U KULTURI/DRUŠTVENO KULTURNI CENTRI

Nužnost pronalaska novih modela upravljanja u kulturi nametnula se zadnjih desetljeća kao važno europsko i globalno pitanje. Tradicionalno institucionalizirano javno upravljanje i tržišno orijentirani sustavi pokazali su se u velikom broju slučajeva nedostatnim da adekvatno odgovore na sve kompleksnije političke izazove i neprestanu transformaciju naše društvene stvarnosti. Žato razne kulturne inicijative širom svijeta uvode nove perspektive koje izazivaju tradicionalne modele upravljanja te eksperimentiraju s inovativnim pristupima koji nadmašuju konvencionalne institucionalne okvire.

Jedna od najčešćih reorganizacija upravljačke strukture kulturnih organizacija je kroz model participativnog i sudioničkog upravljanja što podrazumijeva nehierarhijske oblike odnosa između javnih, privatnih i dionika civilnog društva. Te promjene otvaraju i potiču razumijevanje kulture kao zajedničkog resursa u kojem se bavljenje kulturom definira kroz perspektivu zajedništva. U programskom smislu cilj takvog oblika upravljanja često je povezivanje različitih sadržaja, od kulture i umjetnosti, socijalnih usluga, sportskih aktivnosti, igara i organizacije slobodnog vremena, do društveno-poduzetničkih djelatnosti. Ovakvi tipovi novih kulturnih institucija spajaju kulturne, umjetničke i društvene prakse pa su dobili naziv društveno-kulturni centri.

"Sudioničko upravljanje je ravnopravno dijeljenje obaveza i odgovornosti među različitim sektorima (javna uprava, lokalne vlasti, civilno društvo...) koji tako ostvaruju zajedničke ciljeve od javnog interesa. Na taj se način može upravljati javnim prostorima, ali i javnim dobrima općenito. Sudioničko je upravljanje prepoznato kao dugoročno održiv i kvalitetan oblik upravljanja jer uključuje različite aktere iz različitih životnih, društvenih, ekonomskih i političkih sfera te tako osigurava široku participaciju svih zainteresiranih." (Skupina autora (2020.) *Trasiranje puta novim modelima upravljanja: uspjesi u limbu asimetričnih partnerstava*. Zagreb: Kurziv, Savez udruga Operacija grad).

U Hrvatskoj se sudioničko upravljanje najčešće formalira/realizira na razmeđi dvije javne politike: kulturne i prostorne te je za sada većinom vezano uz scenu civilnog društva. Naime, većina organizacija civilnog društva nema adekvatan prostor za svoje aktivnosti poput organizacije kulturnih, društvenih ili društveno-poduzetničkih programa. Po istraživanjima čak 40,9% organizacija u području kulture i umjetnosti nema prostor za redovan rad (Barada, V., Primorac, J. i Buršić, E. (2016.) *Osvajanje prostora rada. Uvjjeti rada organizacija civilnog društva na području suvremene kulture i umjetnosti*. Zagreb: Zaklada 'Kultura nova.') dok s druge strane postoji velik broj napuštenih ili neiskorištenih javnih prostora bez namjene. Zato je U RH najčešći oblik sudioničkog upravljanja upravo upravljanje nekim javnim prostorom od strane grupe dionika iz područja civilnog društva pa već postoji niz društveno-kulturnih centara koji se temelje na sudioničkom upravljanju. Dakle često je poticaj i ishodišna točka uspostave takvih centara upravo potreba za prostorom, ali i briga za napušten ili zapanušten javni prostor tj. očuvanje i odgovorno korištenje zajedničkih prostornih resursa. Akteri civilnog društva, udruge i organizacije, pritom se najčešće grupiraju u platforme ili saveze udruga te su upravo oni u partnerstvu s javnom upravom osnivači i

upravljači ovih novih modela kulturnih institucija: društveno -kulturnim centrima.

"U hrvatskim primjerima nalazimo da je glavni poticaj za stvaranje neke zajedničke platforme djelovanja udruga bio prostor. Zapošteni prostori koje su naselile udruge uglavnom su bili daleko veći nego što su bili i jesu programski i ljudski kapaciteti tih udruga. "(Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: Kultura Nova).

Ovaj nesrazmjer prostornih resursa koji su predani na upravljanje akterima civilnog društva te njihovih prvenstveno ljudskih kapaciteta često je jedan od glavnih problema dugoročne održivosti društveno-kulturnih centara. Naime partnerstvo s javnom upravom često podrazumijeva samo pravo na korištenje prostora, dok sredstva sa njegovo održavanje i upravljanje moraju osigurati sami korisnici tj. udruge civilnog društva.

"Potpora takvim prostorima potvrđuje dijametalno suprotne pozicije javnog i civilnog sektora: dok ustanove iz proračuna grada ili države imaju osigurana sredstva za plaće zaposlenika i troškove režija te druga davanja za prostor, akteri civilnog društva s prostorima koji su ključne točke kulturne slike grada natječu se za minorna sredstva sa svim ostalim udrugama, umjetničkim organizacijama, ali i ustanovama i privatnim poduzećima." (Skupina autora (2020.) *Trasiranje puta novim modelima upravljanja: uspjesi u limbu asimetričnih partnerstava*. Zagreb: Kurziv, Savez udruga Operacija grad).

Iako gradske uprave prepoznaju važnost javno-civilnog partnerstva u upravljanju kulturnom infrastrukturom kao doprinos cijeloj zajednici, prvenstveno kroz razvijanje publike i uključivanje građana u kulturne aktivnosti, i dalje je prisutno nepovjerenje prema civilnom društву i generalno nerazumijevanje sudioničkog upravljanja, kao i nepostojanje jasne političke volje da se društveno-kulturnim centrima pruži jednakna dugoročna finansijska i formalna potpora kao i kulturnim institucijama i ustanovama. Jedan od razloga ovakve pasivnosti i nezainteresiranosti lokalnih samouprava može se tražiti i u nedostatnom zakonodavnom okviru za uvođenje i primjenu modela sudioničkog upravljanja jer hrvatski zakonodavni sustav očito još 'nije zreo' za podržavanje takve razine demokratske podjele moći s civilnim društвom i građanima.

"Gradske vlasti gotovo trenutačno uočavaju probleme povezane s procesom javno-civilnog partnerstva, ali ne i rješenja te često okrivljuju stroga zakonodavna pravila opisujući svoju ulogu 'nemogućnošću djelovanja' bez ikakve svijesti da mogu započeti neke promjene. Općenito, pitanje zakonodavnog okvira kao prepreke za planiranje i provedbu zajedničkog plana i modela upravljanja zahtjeva usklajivanje okvira različitih javnih politika i zakonskih odredbi između, na primjer, zakona o lokalnoj i regionalnoj (samo)upravi i zakonskih akata iz područja kulture kao i zakona o vlasništvu itd." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: Kultura Nova).

Niz dugogodišnjih društveno-kulturnih centara u Hrvatskoj te brojne inicijative za stvaranje novih dokazuju da su organizacije civilnog društva prepoznate kao važan partner u novim oblicima suupravljanja javnim prostorima te da su sposobne uspostaviti i održati intenzivnu interakciju s lokalnim vlastima te neprestano raditi na

razvijanju civilno-javnog partnerstva kao temelja novog i suvremenog kulturnog razvoja. Društveno – kulturni centri su po svom osnovnom programskom načelu multidisciplinarni, inkluzivni, participativni te se temelje na modelu upravljanja koji je demokratiziran, transparentan i linearan. Nastavak njihovog razvoja kao i zagovaranja

za uspostavu institucionalnog okvira doprinos je razvoju nove kulturne politike 21.stoljeća.

2020. godine osnovana je Mreža društveno-kulturnih centara (DKC-HR) kao nacionalna mreža udruga i saveza koji razvijaju ovakve centre diljem Hrvatske.

2. PRIMJERI SUDIONIČKOG UPRAVLJANJA U DRUŠVENO-KULTURNIM CENTRIMA

2.1. Primjeri DKC-a u Europi

Primjeri suvremenih modela društveno-kulturnih centara, kakvi se od 2000. g. osnivaju u Europi i svijetu, pokazatelj su zanimljivog pomaka u urbanim i kulturnim praksama i prilagodbe novom društvenom i kulturnom kontekstu. S obzirom na aktualne društvene prilike, jedan od važnijih ciljeva ovakvih centara je ostvarivanje socijalne integracije pa su programi ovakvih centara u pravilu namijenjeni što širem krugu korisnika i obuhvaćaju od kulturnih i umjetničkih preko programa cijeloživotnog obrazovanja do društvenog poduzetništva i kreativnih industrija. Često su smješteni u napuštenim javnim prostorima poput bivših industrijskih pogona čime zadržavaju i prostorno svoju društvenu vrijednost tako povezuju urbane i kulturne prakse korištenja te postaju mjestom susreta lokalne zajednice. Njihovi programi prepoznatljivi su po suvremenom i multidisciplinarnom spoju društvenih, kulturnih i umjetničkih praksi.

U sklopu projekta DKC Lamparna L.A.E. XXI i partneri u projektu posjetili su društveno kulturne centre: WUK u Beču, Aurora u Budimpešti i Antic Teatre u Barceloni

WUK, Beč, 1981.

WUK je jedan od najvećih kulturno-društvenih centara u Europi u kojem se odvijaju programi i događanja koji se protežu od plesa i kazališta, izložbi do raznih programa za djecu, koncerata i DJ nastupa kao i redovitih klupske događanja.

WUK centar započeo je rad tako da je grupa entuzijasta koji su se okupljali oko zajedničke ideje skvoritalo napuštenu zgradu (bivši kompleks tvornice lokomotiva) u blizini samog centra Beča. Nakon dvije godine „ilegalnog“ rada u zgradici Grad Beč je dao zgradu na korištenje udruzi WUK. Kratica WUK u prijevodu znači Kuća za radionice i

kulturu. Sama zgrada sa svojim dvorištem ima 12.000 m² te se u njoj nalaze galerijska dvorana, koncertna dvorana, prostori za radionice te nekoliko umjetničkih studija, prostori za socio-političke grupe, prostori za edukacije, centar za edukaciju starijih osoba, te vrtić i škola. WUK je otvoreni kulturni prostor u kojem su isprepleteni umjetnost, politika i socijalnih pitanja u sinergijskom modelu društveno-kulturnog centra i prepoznatljivog internacionalnog centra umjetnosti i kulture. Kao društveno-kul-

turni centar WUK se fokusira na samoorganiziranu kulturu, obrazovne programe i društvenu interakciju te na unapredavanje procesa samoupravljanja i autonomije u kulturi kroz razvoj gradskog kvarta kulture. Kao centar za umjetnost i kulturu WUK posvećen promicanju produkcije i promocije inovativne, eksperimentalne, interdisciplinarni i kritičke umjetnosti i kulture na lokalnom, nacionalnom i internacionalnom nivou.

WUK pruža prostor i organizacijsku podršku dionicima koji rade u području umjetnosti, kulture i društvenog angažmana.

Jedinstvena organizacijska struktura uključuje tri različite komponente: kulturne produkcije (glazba, izvedbene umjetnosti, dječja kultura i umjetnost); obrazovanje i savjetovanje (12 ustanova za obrazovanje i savjetovanje); kao i društveno-kulturni centar u kojem radi 150 nezavisnih organizacija i inicijativa. Sve organizacije u WUK-u okupljene su u 7 autonomnih sektora: društvenopolitičke inicijative, djeca i mladi, interkulturne aktivnosti, izvedbene umjetnosti, obrazovni programi, vizualna umjetnost i glazba. Logika upravljanja temelji se na ideji autonomije i samoupravljanja, a provodi se kroz prakse zajedničkog odlučivanja te organizaciju mjesecnih plenarnih sastanaka. Plenarni odjel središnje je tijelo samouprave. U svakom se području predstavnici skupina i inicijativa sastaju na mjesecnom sastanku. Plenum odlučuje o prijemu ili isključenju skupina, o podjeli zadataka i prostorija kao i o zajedničkim aktivnostima.

Tu je i Forum kao koordinacijsko tijelo WUK-a te Upravni odbor koji donosi strateške odluke. WUK Forum je tijelo za koordinaciju, raspravu i savjetovanje za 7 sektora te za Upravni odbor WUK-a. Ovo tijelo izrađuju preporuke za Upravni odbor i sve sektore. Forum WUK-a sastoji se od 2 delegata iz svakog sektora, odbora direktora te predstavnika menadžment tima.

Za sve članove i grupe korištenje prostora je besplatno i centar pokriva režije. Zgrada je u vlasništvu Grada a koriste je bez naknade. Financiraju se tako da ostvaruju 60% sredstava od gradskog proračuna te 40% od prodaja ulaznica, najma prostora i ostalih uslužnih djelatnosti. U principu ne provode i ne prijavljuju se na EU natječaje, iznimno možda neka grupa za ostvarenje nekih svojih projekata ali to je u jao maloj mjeri.

WUK je član najveće europske mreže nezavisnih kulturnih centara Trans Europe Halles.

Aurora, Budimpešta, 2014.

Auróra je društveno-kulturni centar smješten u 8. okrugu u Budimpešti. Poznat je kao prostor alternativne glazbene i umjetničke scene grada te kao sjedište mađarskih nevladinih organizacija. Organizacijski model temelji se na participativnoj demokraciji. Aurora je registrirana kao društveno poduzeće koje je nastalo s ciljem povezivanja kulturnih programa, civilnog društva i aktivističkih organizacija, a kako bi se izradila otvorena lokalna za-

jednica u kojoj se pojedinci, skupine i neprofitne organizacije mogu sastajati, dijeliti svoje ideje i suradivati na novim inicijativama. Jedan od najvažnijih ciljeva Aurore je jačanje civilnog sektora koji radi u području socijalnih i ljudskih prava poticanjem suradnje među organizacijama i omogućavanjem da njihov rad bude javno vidljiv i prepoznat.

Auroru je osnovala židovska nevladina udruga Maram kako stvorila pluralističku zajednicu koja pruža siguran prostor za marginalizirane i potlačene manjine. Trenutno u Aurori (na prvom katu zgrade) svoje uredi ima 8 nevladinih organizacija čiji rad je fokusiran na marginalizirane i stigmatizirane skupine. Infrastrukturu Aurore koristi više od 120 organizacija za održavanje sastanaka, razgovora, predavanja, prikazivanja filmova i radionica te za ostale programe.

U prizemlju zgrade u kojoj je smještena Aurora nalazi

se prostor za javna događanja i bar Aurora Kiosk koji osigura skoro 70% cijelokupnog prihoda Aurore.

Demokratske i participativne radne skupine stvorene su oko različitih aspekata upravljanja takvom kućom. Tijelo koje donosi odluku u kući je plenarno. Organizacija događaja, komunikacija, dizajn i organiziranje zajednice i dalje su dobrovoljni.

Antic Teatre, Barcelona, 2003.

Antic Teatre nezavisni je društveno-kulturni centar smješten u centru Barcelone u zgradama iz 1650.g. koja je zaštićena kao kulturna baština. Jedan je od vodećih španjolskih kulturnih centara za performativnu umjetnost s misijom da podrži rizik i inovacije u suvremenoj performativnoj umjetnosti. Uz umjetničke projekte centar provodi i jako puno društvenih akcija i projekata fokusiranih na lokalnu zajednicu, posebno na ciljane skupine starijih, mlađih i djece koji su s umjetnicima uključeni u stvaranje kazališnih predstava koje propituju teme bitne za lokalno stanovništvo. Producijom kulturno-umjetničkih sadržaja u suradnji s lokalnim ljudima uspostavili su bolju društvenu povezanost i međusobno povjerenje s lokalnim stanovništvom, što je povećalo društveni kapital zajednice.

Program Antica vrlo je intenzivan i dinamičan. Svake godine ovdje nastupi više od 200 umjetnika. To znači preko 60 različitih predstava godišnje, a to je samo redovno programiranje. Uz to provode razne aktivnosti u suradnji s drugim organizacijama, te održavaju razne festivali poput festivala kratkog filma Antic Horror Picture Show, Off Sant Jordi ili ulične akcije ATAC (Antic Teatre al Carrer) itd. Program Antica odvija se više od 280 dana u godini u kazalištu, uz angažman više od 11 000 ljudi.

Antic Teatre danas preživljava zahvaljujući naporima velikog broja ljudi koji u to vjeruju. Neki od njih su plaćeni

za svoj rad; neki su prijatelji ili umjetnici koji povremeno nude svoju pomoć ne primajući nikakvu naknadu. Uključuju volontere, studentske pripravnike itd. Velik dio prihoda dolazi i od bara koji se nalazi u dvorištu zgrade te im omogućava finansijsku samostalnost što govori u prilog finansijskom modelu koji kombinira neprofitni pristup s profitnim te kombinira rad udruge s poduzetništvom.

2.2. Primjeri DKC-a u Hrvatskoj

Organizacije civilnog društva u Hrvatskoj godinama su suočene s problemom nedostatka prostora za rad pa se potaknute pronalaskom dugoročnog rješenja često udružuju u neformalne i formalne inicijative koje nastaju kroz zagovaranje važnosti lokalnog kulturnog razvoja u dijalogu s gradskim upravama ishoditi adekvatna prostorna rješenja, što su najčešće neiskorišteni javni/gradski prostori.

U većini primjera sudioničkoga upravljanja u Hrvatskoj ključne dionike čine:

- predstavnici organizacija civilnog društva kao korisnici prostornih resursa za rad, produkciju i distribuciju kulturnih i društvenih aktivnosti,
- jedinice lokalne i regionalne samouprave kao vlasnici prostora,
- predstavnici lokalne zajednice (publika, budući korisnici i neposredno susjedstvo).

”U desetak hrvatskih gradova niz se godina razvijaju modeli upravljanja velikim prostornim resursima gdje se s jedne strane nalazi jedinica lokalne ili regionalne samouprave kao vlasnik prostora, a s druge organizacije civilnog društva najčešće okupljene u saveze udruga koje koriste i vode prostore. Radi se o civilno-javnim partnerstvima koja mogu poprimiti različite oblike: podjela zaduženja i odgovornosti u takvim partnerstvima varira od grada do grada. Iako se za gotovo sve primjere može reći da partnerstvo u svom punom smislu riječi nije nigdje ostvareno, odnos civilnog i javnog koji je razvija upravnim jedinicama osigurava održavanje i obnavljanje prostora u njihovu vlasništvu, a građanima (organizacijama i pojedincima) resurs za proizvodnju i konzumaciju programa”. (Skupina autora (2020.) Trasiranje puta novim modelima upravljanja: uspjesi u limbu asimetričnih partnerstava. Zagreb: Kurziv, Savez udruga Operacija grad).

Ovdje predstavljenih 7 društveno-kulturnih centara su prostori koji su već etabrirani kako u lokalnoj sredini tako i na nacionalnoj razini (kao i na regionalnoj i internacionalnoj razini) te koji se i dalje razvijaju i unapređuju kao relevantni prostori u kojima se kreira kultura i društvenost nekog grada. Zajedničko im je da je riječ o inicijativama ”koje su iznile odozdo, dakle pokrenule su ih upravo organizacije civilnog društva kako bi zajednički koristile na-

puštene i / ili nedovoljno iskorištene javne resurse te njima sudionički upravljače, dijeleći pritom odgovornost i zagovarajući ili njegujući partnerstvo s lokalnom upravom". (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: Kultura Nova).

Društveni centar Čakovec u Čakovcu

2015. godine osnovana je Platforma za Društveni centar Čakovec, savez udruga 20-tak organizacija civilnog društva, koja je počela zagovarati sustavno rješenje za napuštene i neiskorištene javne prostore u Čakovcu i Međimurju zbog ključne potrebe tih organizacija za adekvatnim prostorima za rad, produkciju i prezentaciju. Ubrzo je pokrenut proces osnivanja Društvenog centra Čakovec te je izrađeno idejno rješenje centra koje bi uključivalo: prostor za društvena poduzeća, društveno-poduzetnički inkubator i co-working, Centar za osposobljavanje, rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, nezavisni kulturni centar, knjižnicu, knjižaru, zakladu lokalne zajednice, banku sjemenja, bike shop i biciklo-popravljaonu, otvorene / zatvorene studijske prostore, studio-apartmane za smještaj tijekom rezidencijskih programa itd.

Nakon niza godina smještaja u neprimjerenim prostorima platforma se odlučila za poli-lokacijski model razvoja centra na nekoliko lokacija. Kao jednu od lokacija prepoznata je zgrada Scheier, spomenik baštine sagrađen u 19.st. Nakon dugotrajne zagovaračke aktivnosti kako bi se uspostavilo civilno-javno partnerstvo a Međimurskom županijom 2017.g. potpisani je *Sporazum o suupravljanju zgradom Scheier za razdoblje 2018-2020* čime je započeo rad Društveno-kulturnog centra na toj lokaciji. Model sudioničkog upravljanja počeo je s osnivanjem Koordinacijskog odbora kojeg čine 2 predstavnika platforme i 2 predstavnika Županije. Oni biraju Upravitelja koji onda objavljuje godišnji natječaj za predlaganje programa te izrađuje plan upotrebe prostora centra. U planiranju se vodi *Pravilnikom i cjenikom o korištenju prostora* kojeg je izradio Koordinacijski odbor.

Financijski model je takav da Županija osigurava sredstva za režijske troškove i plaće tehničkih radnika, a Platforma programska sredstva, sredstva za plaću upravitelja i programskih radnika

Prihod od najma prostora uplaćuje se Županiji te se koristi isključivo za podmirenje tekućih troškova zgrade poput uređenja ili opremanja ili za programske aktivnosti.

Projektom „Nove prakse“ Platforma nastavlja razvijati model sudioničkog upravljanja zgradom Scheier“ te traži nove prostore za ostvarenje početnog idejnog rješenja polilokacijskog društveno-kulturnog centra.

Glavnu prepreku realizaciji društveno-kulturnog centra Gradska uprava vidi u finansijskoj održivosti kao i vlastitim kapacitetima da se aktivnije uključe u upravljanje. Međutim predložen programski koncept Platforme podrazumijeva razne socijalne i društveno poduzetničke programe koji predstavljaju potencijal uspostavljanje djelomične samoodrživosti u određenom roku.

Društveno-kulturni centar Lazareti, Dubrovnik

1988. godine započinje svoj rad Art radionica Lazareti (ARL) koja od samih početaka djeluje unutar povijesnog kompleksa Lazareti iz 17.st. koji se sastoji od 10 međusobno povezanih zgrada s 5 unutrašnjih dvorišta. Vizija ARL-a bila je stvoriti javni prostor u kojem se suvremena

umjetnost subverzivno suprotstavlja društvenom i institucionalnom okviru. S vremenom se oko ARL-a i Lazareta okuplja i stvara cijela Dubrovačka scena suvremenih i konceptualnih umjetnika.

2000. godine ARL potpisuje ugovor s gradom na 25 godina za korištenje 3 zgrade i 2 dvorišta unutar Lazareta. Kao temelj tog ugovora ARL je predložio projekt koji bi aktivirao cijeli prostor Lazareta i koji je bio prihvaćen sa strane gradske uprave. Međutim unatoč tome od 2000.g. do danas ovaj partnerski odnos ARL-a i Grada obilježen je nizom prijepora prvenstveno zbog povećanja ekonomске vrijednosti Lazareta u kontekstu sve veće turistifikacije Dubrovnika, ali i zbog nerazumijevanja vrijednosti kulturnih i umjetničkih aktivnosti koje se odvijaju u Lazaretima, jer Grad shvaća i poima suvremenu kulturu na izrazito konzervativan način.

Od 2012. do 2015. godine 7 od 10 zgrada u Lazaretima obnovljeno je kao multifunkcionalni prostori za namijenjeni kulturi i umjetnosti za koje je Grad Dubrovnik uložio 33 milijuna kuna u obnovu.

U međuvremenu povećanjem broja organizacija civilnog društva koje koriste prostor Lazareta (stalni korisnici poput udruge DEŠA, Teatar Lero, Folklorni ansambl Lindo i razni privremeni korisnici) dolazi do rekonceptualizacije upravljanja Lazaretima od umjetnički vođenog prostora do djelomičnog modela društveno-kulturnog centra. I sam program postaje multidisciplinaran te bitno diverzificiranji u odnosu na izvorne Lazarete koji su isključivo bili posvećeni suvremenoj umjetnosti. Danas program Lazareta ima 24.000 posjetitelja i sudionika godišnje.

Osnivanje DKC-a Lazareti uvršteno je u Strategiju razvoja kulture grada Dubrovnika 2015.-2025. 2016. godine Gradsko vijeće usvojilo je *Plan upravljanja spomeničkim kompleksom Lazareti* koji donosi smjernice za uspostavu društveno- kulturnog centra Lazareti (DKC Lazareti) na temeljima sudioničkog upravljanja između korisnika prostora i gradske administracije. U planu su ponuđena 3 formalna oblika upravljanja za DKC Lazareti: Javna ustanova u kulturi, Javna zaklada, Javno trgovacko društvo od kojih sva 3 tipa organizacije omogućuju usvajanje sudioničkih načela upravljanja. Inicijalno je izabran model Javne ustanove, ali je 2017. g. nakon dolaska novog gradačelnika upravljanje povjereno javnom trgovackom društvu Dubrovačka baština d.o.o. za period 2017. – 2019. čime se model Javnog trgovackog društva nametnuo kao oblik upravljanja.

Ipak upravljačka struktura Lazareta još uvijek nije definirana. Dubrovačka baština d.o.o. imenovala je direktora koji ima pozitivan stav prema sudioničkom načelu upravljanja što se može postići osnivanjem Nadzornog odbora u kojem bi članovi bili predstavnici korisnika prostora kao i osnivanjem zajedničkog programskog odbora.

Lazareti su korisnici ESF programa Kultura u centru u sklopu čijeg projekta se planira uspostaviti sudionička struktura upravljanja između predstavnika organizacija koje koriste prostor i gradske administracije, a koja bi bila format za vođenje društveno-kulturnog centra u Lazaretima.

Društveno-kulturni centar u Karlovcu

Karlovačke organizacije civilnog društva udružile su se u Savez udruge KAoperativa 2014.g. (KA-MATRIX, Kino klub Karlovac, Polka, Poluga, Studio 8, Carpe Diem) kako bi razvijale svoju suradnju s gradskom upravom u svrhu pronalaska i upravljanja javnim prostorom za rad.

Nakon istraživanja potreba nezavisne kulturne scene te mapiranja postojećih, a neiskorištenih prostornih resursa u javnom vlasništvu prepoznat je Hrvatski dom kao mjesto razvija potencijalnog kulturno-društvenog centra. Ova zgrada izgrađena je 1926. te je i originalnom namjenom dugo godina služila kulturnoj sceni grada; u periodu od 1994.-2005. koristile i brojne udruge s nezavisne scene . Od 2005.godine nakon što je istekao ugovor kojim je zgradom upravlja Studentski kulturni centar (SKUC) zgrada je bila prepustena propadanju. 2013.godine pojedine udruge počinju vršiti pritisak na gradsku upravu da obnovi zgradu te se kreće s obnovom tzv. Male scene u zgradi koja traje do 2016.g. Iako je KAoperativa već tada zagovarala sudionički model upravljanja u koji bi oni kao korisnici prostora bili uključeni grad povjerava upravljanje Male scene gradskoj tvrtki Mladost međutim zbog njihove nezainteresiranosti te nezadovoljstva udruge ovaj model se pokazao neuspješnim. Nakon pregovora između udruga i grada voditelj doma postaje KAoperativa te je tako uspostavljeno civilno-javno partnerstvo sa sudioničkim modelom upravljanja.

Ovaj model sudioničkog upravljanja definira Pravilnik o upravljanju kojim se raspisuje javni natječaj za udruge ili savez udruga za upravljanje na dvogodišnje razdoblje. Financijski model je takav da Grad Karlovac snosi troškove režija prostora dok upravitelj pribavlja sredstva za programsку djelatnost, a dio troškova se pokriva iz participacije korisnika za korištenje prostora. Natječaj za programe u Maloj sceni raspisuje Grad Karlovac, a o selekciji odlučuje Programsko vijeće sastavljeno od jednog predstavnika grada, upravitelja Male scene i 3 člana iz udruge za mlade koji se odabiru putem javnog natječaja. Upravitelj financijski izvještaj podnosi svaka 3 mjeseca, a narativni svako pola godine.

Hrvatskom domu predstoji uređenje ostatka prostora te bi se zgradu uredilo kao višenamjenski objekt.

"Trenutačno se u prostoru Male scene redovito ili povremeno provode sljedeći programi i sadržaji: prostor za vježbanje bendova, koncerti, audiovizualne i performerske umjetnosti, različita događanja povezana s električkom glazbom, slušaonice, predstavljanja i razgovori s umjetnicima, izložbe, književne večeri, druženje za mlade uz društvene igre, radionice, okrugli stolovi, debate i predavanja, projekcije, sajmovi rabljenih predmeta i rukotvorina." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: Kultura Nova).

Molekula u Rijeci

Udruga Drugo more pokreće 2005.g. projekt Molekula s ciljem povezivanja udruge s nezavisne scene te unajmljivanja zajedničkog prostora. 2007.g. Savez udruga Molekula koji čine 6 udruga useljava u prostor bivšeg IVEX-a gdje djeluje do 2014.g. Članice Saveza razvile su sustav upravljanja u kojem je svaka članica zadržala autonomiju po pitanjima programa pa su samostalno i prikupljale sredstva za programe. Za administrativne troškove i troškove najma i održavanja prostora razvijen je model po kojem je prostor kategoriziran u: privatni, javni i zajednički prostori. "Cijena svakog prostora određena je umnoškom broja kvadrata prostora s određenim koeficijentom. Tako je za privatne prostore određen koeficijent 3, za javne 2 i za zajedničke 1. Troškove privatnih prostora pokrivale su udruge koje su u njima imale urede po formuli broj kvadrata x 3. Troškove javnog prostora pokrivale su udruge koje su od njih imale

najviše koristi. Troškove zajedničkih prostora i administrativne troškove dijelile su sve udruge u jednakom omjeru. Tako je dobivena asimetrična struktura pokrivanja troškova koja je uvažavala činjenicu da neke članice Saveza imaju više koristi od prostora kojima upravlja Savez. Također je donesena odluka da se vanjskim korisnicima prostora, dakle onima koji nisu bili članovi Saveza udruge Molekula, prostor za realizaciju programa ustupa bez naknade. Taj model pokazao se funkcionalnim jer je Savez tako funkcionirao od 2007. do 2014. godine i većini udruge, članica Saveza omogućio je programski rast." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: Kultura Nova).

Sve članice imale su jednak udio u upravljanju neovisno o asimetričnom pokrivanju troškova.

2019. g. Grad Rijeka raspisuje natječaj za nezavisnu kulturnu scenu za korištenje prostora Hartere, Filodrammatice i Palacha na kojem Molekula dobiva na upravljanje ove prostore. Kako bi se unaprijedilo upravljanje ovim prostorima Savez se širi na 9 članova.

"Programski profil Molekule najjednostavnije je smjestiti u područje suvremene umjetnosti i aktivističke kulture, a počivao je na proizvodnji programa organizacija nezavisne kulture, udruga i umjetničkih organizacija. Sam prostor od početka je bio otvoren za programe organizacija izvan Molekule ako su se uklapale u taj programske profil." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: Kultura Nova).

Programske troškove i dalje pokrivaju članice Saveza dok režije dijelom pokriva Grad Rijeka. Međutim došlo je do promjena u grupnoj dinamici zbog raspršenih lokacija te izostaje manjak zajedništva i vizije za kolektivnu akciju. Zato Savez danas zagovara izgradnju javno-civilnog partnerstva u upravljanju, odnosno snažnije uključivanje Grada u proces upravljanja koji bi doveo i do većeg ulaganja u prostore. Različite poslovne modele i interese članica Saveza moglo bi se ujediniti u konceptu društveno-kulturnog centra "koji bi obuhvaćao umjetničku produkciju, organizaciju kulturnih događaja i društveno-poduzetništvo te bi mogao samostalno generirati prihod." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: Kultura Nova).

Savez Molekula pritom "ne zagovara nikakav specifičan model, nego joj je prihvatljiv bilo koji model koji osigurava postojanost prostora za djelovanje članica Molekule i nezavisne kulturne scene u cjelini". Javno-civilno partnerstvo vidi se kao instrument koji bi mogao osigurati stabilnost u provedbi aktivnosti svih članica i koji bi očuvao kulturno-umjetnički profil Molekule koji se temelji na suvremenom umjetničkoj praksi.

MODEL JAVNO-CIVILNOG PARTNERSTVA: MODEL PROŠIRENE SURADNJE

Prostорима Filodrammatica, Hartera i Palach u Rijeci su-upravljaju Savez udruga Molekula i Grad Rijeka prema modelu proširene suradnje. U tom modelu civilno društvo osigurava javnu namjenu prostornog resursa, upravlja njime i koristi ga na određeno vrijeme bez naknade, dok javna uprava pokriva dio materijalnih troškova.

(naziv modela preuzet iz *Radne bilježnice za društveno-kulturne centre*, Zaklada Kultura Nova, 2015.)

Društveni centar Rojc u Puli

Zgrada Rojca (17.000 m²) izgrađena je 1870.godine, a najpoznatija je kao vojna kasarna koja je 1991.g. nakon odlaska JNA postala vlasništvo Grada Pule. Za vrijeme Domovinskog rata u njoj su bile smještene izbjeglice, a nakon što oni odlaze dio udruge sa izvaninstitucionalne scene koja je do tada djelovala u potpuno neadekvatnim prostorima ili uopće nije imala prostore za rad useljava skvoterski u Rojc kako bi si osigurali prostore za svoje programe. 1999. g. Grad potpisuje prve ugovore o korištenju prostora s nekoliko udruga nakon čega sve više udruga i korisnika dolazi u Rojc. 2002.g. Grad izrađuje pravilnik za korištenje Rojca i raspisuje javni natječaj kojim 62 udruge dobivaju pravo služiti se južnim krilom u veličini od 6.800 m². Udruge dobivaju prostore na korištenje bez naknade, ali s obavezom da ih urede vlastitim sredstvima.

Narednih godina povećava se broj udruga koje usejavaju u Rojc kao i opseg prostora koji im se daje na korištenje. 2004. g. dešava se prvi veći infrastrukturni zahvat "kada je obnovljeno centralno grijanje, uređeni su sanitarni čvorovi, popravljene električne i vodovodne instalacije, obavljeni zidarski i staklarski radovi, dijelom je uređen okoliš zgrade, postavljena je vanjska rasvjeta i videonadzor te su organizirane zaštitarska služba i služba za održavanje zajedničkih prostorija." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*).

I sami korisnici prostora također kroz razne umjetničke akcije i radionice uređuju dijelove unutarnjeg prostora.

| 2008.g. korisnici prostora osnivaju Vijeće Rojca sa
∞ stavljeno od predstavnika udruga koje su korisnici pro-
| stora te Radnu grupu za koordinaciju Rojca koja se sastoji
od 3 člana Rojca, 3 člana grada. "Koordinacija je savjeto-
davno tijelo gradonačelnika i ne donosi odluke nego zaključke koje gradonačelnik potvrđuje i pretače u odluke.
U dosadašnjoj praksi rada gradonačelnik je sve zaključke
Koordinacije potvrdio." (Skupina autora (2018.) *Uradimo
zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH,
Zagreb: Kultura Nova*).

Kako bi što bolje artikulirali vlastitu poziciju prema gradu i potakli suradnju 2011.g. osniva se Savez udruga Rojc (17 udruga) kojem je glavni cilj bio unaprijediti model upravljanja Rojcom.

Savez je uspio " zajedno s Gradom urediti prostor Dnevnog boravka u kojemu se održavaju sastanci i planiraju zajedničke aktivnosti te održavaju javni programi. Savez se uključio i u međunarodne projekte, postao član mreže TEH koja okuplja slične prostore i organizacije iz Europe te je krenuo razvijati suradničke projekte s hrvatskim partnerima. Savez je u Puli pokrenuo i inicijativu za osnivanje društvenog centra Rojc kojim bi se upravljalo po modelu javno-civilnog partnerstva."

Rojc je specifičan slučaj u Hrvatskoj jer je na jednoj lokaciji smješteno gotovo cijelo civilno društvo Pule. " (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*.

U Rojcu je svoje prostore u 2017. godini imalo 111 udruga koje su registrirane za obavljanje

djelatnosti kao što su sport i rekreatacija, preventivna zdravstvena djelatnost, tehnička kultura, socijalna skrb, kultura i umjetnost, udruge nacionalnih manjina, udruge mladih, mažoretkinje, izviđači, udruge navijača nogo-

metnog kluba itd." Rojc je u tom smislu pravi društveni centar. Osim toga, mnoge udruge koje djeluju u Rojcu u konkurenčkom su odnosu jednih naspram drugih za finansijska sredstva, korisnike i publiku, ali i za prostor u kojem će djelovati.

"U Rojcu nije nastala kvalitetna programska sinergija, nego su organizacije nastavile djelovati svaka za sebe. Dakle, Rojc je kao cjelina nedorečen. Pa ipak, Rojc je povećao mogućnost društvenog angažmana u Puli, omogućio veći protok informacija i ljudi te ponudio velik broj sadržaja, što je sve zajedno više nego pozitivno. Dnevno u Rojc dolazi otprilike 1.000 građana, korisnika nekih od programa" (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*).

Grad Pula danas financira održavanje zgrade s otprije 1,5 mil. kn godišnje - danonoćna domarska služba, usluge čišćenja zgrade, renoviranje, popravke i održavanje zgrade, dok struju plaćaju same udruge. U Rojcu je trenutno preko 110 udruga.

"Perspektiva Rojca čini se zaista dobrom, ali zahtijeva iznimne upravljačke sposobnosti prije svega od vodstva i članica Saveza udruga Rojc. Rojc je u Puli već afirmiran kao ključno čvorište društvenog i kulturnog života što je u Hrvatskoj samo po sebi dovoljno za opstanak. Pitanje hoće li se Rojc institucionalizirati kao društveni centar kojim se upravlja po modelu javno-civilnog partnerstva, više je pitanje pregovaračkih i komunikacijskih sposobnosti uključenih aktera nego volje, koja, čini se, postoji i na javnoj i civilnoj strani." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*).

MODEL JAVNO-CIVILNOG PARTNERSTVA: MODEL ZAJEDNIČKOG UPRAVLJANJA

Društveni centar Rojc predstavlja model zajedničkog upravljanja: javnim resursom upravlja savjetodavno tijelo u kojemu je jednak broj predstavnika javne uprave (Grad Pula) i civilnog društva (bira ih Savez udruga Rojc).

(naziv modela preuzet iz *Radne bilježnice za društveno-kulturne centre*, Zaklada Kultura Nova, 2015.)

Dom mladih u Splitu

Dom mladih se kao Dom socijalističke omladine počeo graditi 1977.g. i nikada nije dovršen jer je gradnja s obzirom na to da je premašila finansijske okvire obustavljena 1984.g. Otada zgrada koja je veličine 10.000 m² počinje propadati.

Početkom 90-ih unatoč nedovoljno osiguranoj i sigurnoj zgradbi koja je napola gradilište u njoj se počinju neformalno okupljati (skvotirati) mladi koji organiziraju i volonterske akcije čišćenja zgrade. 1994.g. stvara se neformalna zajednica Art Squat koja označava početak organizirane "borbe za pretvaranje neuređenog prostora u mjesto okupljanja nezavisne scene" (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*..

U razdoblju od 1997.-2005. g. prostorom Doma mladih upravlja javna ustanova koju je osnovao Grad Split 'Kulturno središte mladih'. Paralelno se nastavljaju sa-

moorganizirani procesi nezavisne scene kako bi si osigurali prostor za rad u Domu mlađih pa je 2001.g. osnovana Koalicija udruga mlađih (KUM). 2001. g. Grad Split KUM-u dodjeljuje potpuno neuređen podrumski prostor koji je zajedničkim i samostalnim naporima udruge postupno opremljen te radi do danas kao klub 'Kocka'." Kasnije je u njemu uređen i *skate park*, a uz KUM su u njemu počele djelovati i druge kultурне inicijative." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: *Kultura Nova*..

Nakon što je 2005.g. ugašena javna ustanova 'Kulturno središte mlađih' upravljanje Domom Mlađih preuzima ustanova Multimedijalni kulturni centar (MKC) koja se fizički i seli u Dom. " Ta se promjena upravljačkog tijela može smatrati prvim korakom prema javno-civilnom partnerstvu kakvo danas postoji u upravljanju prostora Doma mlađih i njegovu korištenju, kao i početkom privođenja svrsi dijelova objekta dotad potpuno neupotrebljivih za korištenje." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: *Kultura Nova*.)

Između 2007. – 2009.g. radi se parcijalno uređivanje Doma po strategiji „minimalnih intervencija“ kojom se uređuju galerija, mali auditorij i kino. Najveći problem i prepreka Doma mlađih je oduvijek bila veličina prostora od 10.000 m² bruto površine te zadanošć prostora koji je već bio projektiran s velikim scenskim prostorom kojem su podređeni svi ostali prostori. Upravo zbog te grandioznosti projekt nikada nije bio ni završen jer je to iziskivalo prevelika finansijska sredstva.

2012. 6 udruge koje koriste prostore Doma okuplja se u prvo neformalnu pa formalnu inicijativu Platformu Doma mlađih - savez udruga za nezavisnu kulturnu scenu i sektor mlađih. " Dio zagovaračkih djelatnosti Saveza posvećen je postizanju transparentnije i pravednije raspodjele proračunskih sredstava u kulturi, a provodi i niz obrazovnih djelatnosti u cilju izgradnje kapaciteta civilnog društva za bavljenje problemima nezavisne kulture i kulture mlađih." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: *Kultura Nova*.. Broj članova Platforme od početnih 6 nastao je na današnjih 11 udruga. Raspon djelatnosti ovih udruga je širok, ali sve dijele interes za poboljšanje položaja nezavisne culture te sudioničko upravljanje. " Dio organizacija koje koriste prostore Doma mlađih imaju godišnje ugovore s Gradom Splitom o korištenju prostora, dok brojne druge organizacije koriste prostor terminski".

MKC upravlja prostorom te sudjeluje u proizvodnji i koordinaciji programa. Također minimalno tehničko održavanje prostora I opreme te domar I kinooperater se finansiraju iz njegova proračuna.

Između 2013. i 2017.g. u potpunosti je izostalo finančiranje Grada za zgradu jer je najavljeno okretanje EU fondovima kako bi se Dom završio, ali do toga nije došlo. U tom periodu Grad je s vrlo malim postocima financirao programske djelatnosti udruga koje koriste prostor.

" Nažalost, u razdoblju između 2010. i 2014. godine između 89,52 % i 94,77 % sredstava izdvojenih za kulturu odnosilo se na održavanje tzv. 'hladnog pogona' ustanova kojima je grad osnivač (odnosno na plaće 530 zaposlenih u njima i održavanje objekata)." Nezavisna kultura je u izdvajajući gradskih sredstava na samom začelju. (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: *Kultura Nova*).

Usprkos svim problemima Grad Split prepoznaće kulturnu djelatnost Doma mlađih kao vrijednu i prepoznatljivu scenu u gradu pa je i u *Strategiji kulturnog razvitka grada Splita 2015.-2025.* Jedan od ciljeva uređenje i opremanje Doma kao 'hibridnog multikulturalnog centra'. Mada ta percepcija nije vidljiva u godišnjem izdvajajući finansijskih sredstava kako za uređenje Doma tako i za programe udruga koje koriste njegov prostor.

MODEL JAVNOG-CIVILNOG PARTNERSTVA: MODEL SURADNIČKOG UPRAVLJANJA

Dom mlađih u Splitu predstavlja model suradničkog upravljanja: partnerstvo javnog sektora (Grad Split kroz javnu ustanovu u kulturi) s civilnim društvom (Platforma doma mlađih) radi upravljanja korištenjem javnog resursa

(naziv modela preuzet iz *Radne bilježnice za društveno-kulturne centre*, Zaklada Kultura Nova, 2015.)

Pogon – Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade u Zagrebu

"Pogon je jedinstven primjer *bottom-up* inicijative kulturnih aktera gdje je ravnopravno odlučivanje institucionalizirano. Godine 2008. Savez udruga Operacija grad i Grad Zagreb potpisuju ugovor o osnivanju ove javne ne-profitne ustanove, što Pogon čini prvom takvom javnom institucijom u kulturi u Hrvatskoj, ali i široj regiji. Takav je model postavio primjeri okvir za stvaranje društveno-kulturnih centara i u drugim gradovima." (Skupina autora (2020.) *Trasiranje puta novim modelima upravljanja: uspjesi u limbu asimetričnih partnerstava*. Zagreb: Kurziv, Savez udruga Operacija grad).

Pogon je prva i dalje iznimno rijetka institucija u Hrvatskoj osnovana po principu javno-civilnog partnerstva u Hrvatskoj te je rezultat dugotrajnih pregovaračkih procesa nezavisne scene s gradom Zagrebom još od 2000.g. kojima je bio cilj pronaći adekvatan prostor za organizacije koje djeluju u području nezavisne kulture i mlađih. 2005.g. neposredno pred lokalne izbore u Zagrebu organizacije nezavisne kulture stvaraju taktičku mrežu te postavljaju uvjet gradskoj vlasti da se jedan od napuštenih tvorničkih prostora u centru grada dodijeli njima. Krajem 2009. osnovan je Zagrebački centar za nezavisnu kulturu i mlade, kasnije nazvan Pogon kojeg su na prijedlog predstavnika nezavisne kulture i mlađih zajednički osnovali Grad Zagreb i Savez za centar za nezavisnu kulturu i mlade (danasa Savez udruga Operacija grad) kao miješanu hibridnu instituciju. (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH*, Zagreb: *Kultura Nova*). Ovakvim pristupom postignuta je dugoročna održivost jer je Grad Zagreb kao suosnivač pružio stabilan institucionalni okvir za funkciranje Pogona osiguravši prostorne resurse i sredstva za njegovo održavanje i osnovno funkciranje dok članice Saveza financiraju produkciju programa.

Pogon ima na raspolaganju dva prostora, ured s manjom konferencijskom dvoranom i bivšu tvornicom Jedinstvo gdje se nalaze dvije dvorane za različite kulturne i umjetničke programe. Za tvornicu Jedinstvo koja je u vlasništvu grada Savez plaća samo režijske troškove. Jedinstvo nije do kraja uređeno i opremljeno da bi Pogon bio vrhunski produksijsko-prezentacijski servis. Potrebnu in-

vesticiju grad Zagreb planira realizirati u narednim godinama kroz ITU mehanizam. Za razliku od tvornice uredskog prostora koji se nalazi u Ulici kneza Mislava u potpunosti je funkcionalan te u vlasništvu Republike Hrvatske i zahtijeva plaćanje najma.

Organizacijska struktura Pogona također je hibridna: "Ovlašti za donošenje odluka jednako su podijeljene između dvaju osnivača, Grada Zagreba i Saveza udruga Operacija grad. Savez ima obvezu stvaranja strateškog okvira djelovanja ustanove, sudjelovanja u stvaranju programskih i finansijskih planova te aktivnog uključivanja u savjetodavna tijela upravljačke strukture Pogona. Grad Zagreb ima obvezu održavati i razvijati finansijsku i infrastrukturnu stabilnost ustanove. On osigurava sredstva za osnovne djelatnosti ustanove, uključujući plaće zaposlenika i tekuće troškove (tj. režijske troškove i slično). Sredstva za programski segment djelovanja osiguravaju se kroz različita financiranja koja ostvari ustanova ili organizacije koje koriste prostor." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*).

Skupština grada Zagreba i Skupština Saveza udruga *Operacija grad* imenuju članove Upravnog vijeća Pogona i ravnatelja/icu. Upravno vijeće i ravnatelj/ica imenuju se na 4 godine. Osim te dvije razine organizacijske strukture postoje još dvije i to: Programski savjet i tim zaposlenika od kojih je 4 zaposleno na puno radno vrijeme, dvoje na nepuno radno vrijeme te jedan vanjski suradnik. Programski savjet je tijelo za donošenje savjetodavnih odluka, a sastoji se od predstavnika organizacija civilnog društva koje imenuje Skupština Saveza udruga *Operacija grad* na mandat od tri godine. Unutar ovakve institucionalne strukture Programski savjet je glas organizacija civilnog društva te je ovakvo njihovo uključivanje uz ono u Upravnom vijeću najveći doprinos sudioničkom upravljanju civilnog i javnog sektora te najdalje dokle je hrvatski kulturni sustav stigao od 1990-ih do danas.

Pogon inače daje prostor na korištenje raznim organizacijama iz područja kulture i umjetnosti te bavljenja mladima bez naknade te tako djeluje kao produksijski i prezentacijski servis za cijelu prvenstveno nezavisnu kulturu u gradu Zagrebu koja besplatno koriste tehničke i prostorne resurse Pogona. Pritom se program ne kurira na osnovu nekih zadanih estetskih kriterija već se radi o otvorenoj platformi za kulturno stvaranje i izražavanje pri čemu sam Pogon "predstavlja formalizirani institucionalni okvir za upravljanje prostornim resursima i koji ima status reguliran prema Zakonu o ustanovama." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*). U Pogonu iako Grad Zagreb u potpunosti plaća hladni pogon ne mijesha se u programsku politiku koja je skoro u potpunosti okrenuta nezavisnoj kulturnoj sceni koja djeluje na polju suvremene kulture, umjetnosti i obrazovanja mlađih.

3. OPĆE INFORMACIJE O LOKALITETU

3.1. Opis lokacije i povijest prostornog resursa

Zgrada u kojoj je smješten današnji Kulturni centar Lamparna dio je najprepoznatljivije i najznačajnije kulturne baštine u Labinu i Labinštini, a to je industrijsko i rudarsko naslijeđe.

Većina te danas ikonične baštine sagrađena je u dru-

Broj organizacija korisnika prostora Pogona bio je do 2015.g. u rastu (maksimalno 80 organizacija), a od tada broj varira. Iako je od 2015.g. broj organizacija koje koriste prostor manji zabilježen je neprekidan rast u korištenju prostora i u rastu publike pa danas Pogon posjećuje otprilike 10.000 ljudi godišnje od čega je 60% mlađih.

Unatoč kvalitetnom i uspješnom modelu upravljanja svi prostori u Jedinstvu još uvijek nisu adekvatno opremljeni, a trenutačni prostorni resursi Pogona ne ispunjavaju sve potrebe organizacija nezavisne kulture i mlađih. "To je povezano s činjenicom da ravnopravna i jednostavna metoda korištenja prostora privlači rastući broj organizacija koje se prijavljuju za korištenje prostora, ali u konačnici dolazi do nedostatka slobodnog prostora za realizaciju programa, tj. Pogon sa svojim prostornim kapacitetima postaje nedovoljan." (Skupina autora (2018.) *Uradimo zajedno – Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u RH, Zagreb: Kultura Nova*).

Zbog sve veće potrebe za obnovom Pogona i poboljšanjem tehničkih i sigurnosnih uvjeta razvijen je projekt rekonstrukcije prostora u Regionalni multifunkcijski centar Pogon Jedinstvo u sklopu kojeg bi se unaprijedio i postojeći model upravljanja ustanovom. Iz grada Zagreba se napominje da se radi o rekonstrukciji i dogradnji postojećeg prostora na novih 3800 m² čime bi se unaprijedila postojeća infrastruktura.

MODEL JAVNO-CIVILNOG PARTNERSTVA: MODEL HIBRIDIZACIJE

Primjer modela hibridizacije, a koji je ujedno još uvijek jedini takav primjer u RH, jest zagrebački Pogon – centar za nezavisnu kulturu i mlađe. Model hibridizacije podrazumijeva partnerstvo javne uprave i civilnog društva u su-osnivanju i su-upravljanju novom zajedničkom institucijom koja preuzima upravljanje javnim resursima, u ovom slučaju, tvornicom Jedinstvo na savskom nasipu i radnim prostorima u centru grada

(naziv modela preuzet iz *Radne bilježnice za društveno-kulturne centre, Zaklada Kultura Nova, 2015*)

NAPOMENA: Partnerima u projektu DKC Lamparna Pogon se čini kao najbolji model za razvoj DKC-a Lamparna-posebno dio s iznajmljivanjem prostora te šankom/barom kao jednim od izvora prihoda, ali i dio u kojem Grad Zagreb pokriva troškove hladnog pogona zaposlenicima Pogona. Grad Labin je u istraživanju CGI-a izrazio mogućnost da ako većina Labinskih udruženja kreće koristiti prostor Lamparne, a L.A.E. XXI nastavi upravljati njime da je moguće da grad pokrije dio hladnog pogona zaposlenicima L.A.E. XXI ali uz uvjet da je u potpunosti uključen u upravljanje Lamparnom. Partneri u projektu svakako smatraju da grad mora preuzeti aktivniju ulogu u upravljanju i financiranju Lamparne.

goj polovici 30-tih godina 20.st. kada se Istarski ugljenokopi, tada u sastavu Kraljevine Italije, nalaze u fazi snažne ekspanzije. Usporedo s tim povećava se broj djelatnika pa Azienda carboni italiani poduzeće koje upravlja rudnicima gradi dva nova radnička naselja: Rašu u razdoblju od 1936.-1940. i Podlabin od 1939. – 1942. godine. Urbanističko planiranje i arhitektura Podlabina povjereni su mlađom talijanskom arhitektu Eugeniju Montuoriju,

sljedbeniku moderne i tzv. funkcionalističke/racionalističke arhitekture. Novo stambeno naselje Podlabin smješteno je ispod povjesne jezgre starog Labina, u blizini rudarskog okna, te je projektirano po planu rimskog vojnog logora. Sveukupni stambeni fond tadašnjeg Podlabinu (Pozzo Littorio, kasnije Piedalbona) iznosio je oko 600 stanova za približno 2400 do 3000 stanovnika. Velikim dijelom stambeno naselje Podlabin u svojoj je izvornoj funkciji i danas.

Na rubu stambene zone, u smjeru Raše nalazi se cijelokupna rudnička industrijska zona pod imenom Pijacal (Piazzal). "Izgradnja kompleksa započela je u razdoblju od 1938.-1942. godine. Rudarsko-industrijski kompleks čine šoht (Schacht) s topлом vezom i podzemne jamske prostore, arhitektonski sklop upravne zgrade s centralnom garderobom rudara i kupaonoma, lamparnom (prostor u kojem su rudari uzimali sigurnosnu opremu te se spuštali u podzemlje), kemijskim laboratorijem, elektroradionom, prostorom strojne obrade i skladištem te ambulantom i mrtvačnicom, zatim glavni i pomoći izvozni stroj, stara i nova trafostanica, kompresorska stanica, zgrada hladnjaka, skladište pijeska i tehničkih plinova, bravarija, stolarska radiona te nešto sjevernije i termocentrala. Radi se o industrijskom kompleksu koji ima vrijedan arhitektinski, urbanistički te memorijalni i simbolični značaj i za grad Labin i Labinštinu." (Registar kulturnih dobara RH).

Šoht je pušten u pogon 1940. godine, kada je počela i proizvodnja u Jami Labin. Šoht ima na vrhu dva velika kotača, koji su se sinkronizirano okretali, jedan naprijed, a drugi unatrag, i tako dizali odnosno spuštali klijetke dizala. Klijetke, s po tri razine, prevozile su rudare (po 16 u svakoj razini), punе ili prazne vagonete i razni drugi materijal. Vodilice vertikalnog rova bile su izrađene od specijalnog drveta (ariša) koje se pokazalo kao najsigurnije u slučaju kočenja. Uže dizala, sastavljeno od isprepletenih čeličnih niti, svakodnevno se pregledavalo i podmazivalo. Visina šohta iznosi 32,50 metara, a dubina vertikalnog rova je 570 m.

Nakon zatvaranja jame Labin 1988. g. slijedi dugi razdoblje progresivnog napuštanja i devastiranja cijelog ovog kompleksa.

3.2. Pijacal i Lamparna u kontekstu industrijske baštine: revalorizacija, zaštita, korištenje i upravljanje

Prostor lamparne prvi je spašen od propadanja i obnovljen zahvaljujući djelovanju kulturno-umjetničkog društva (kasnije udruga) Labin Art Express (L.A.E.) osnovanog 1991.g. koja je Lamparnu 1993. do 1998. g. pretvorila u prvi nezavisni kulturni centar u Hrvatskoj, pa se može reći da je to prva uspješna prenamjena i revalorizacija industrijske baštine u Hrvatskoj kroz nezavisnu i suvremenu kulturu. Upravo pretvaranjem nekadašnje lamparne u nezavisni kulturni centar KuC "Lamparna" započinje proces revitalizacije labinskog rudnika. Također zahvaljujući naporima ovog temeljno umjetničkog kolektiva šoht je još 1993.g. zaštićen i registriran kao spomenik kulture. Prostором "Lamparne" L.A.E. (od 2005. L.A.E. XXI) upravlja vrlo uspješno do danas te je u obnovu i opremanje Lamparne do 2020. godine uložio ukupno više od 5 milijuna kuna.

U posljednjih 10-tak godina dolazi do promjene percepcije labinskog i istarskog stanovništva u odnosu na rudarsku ostavštinu Labinštine te podizanja svjesti o

važnosti očuvanja iste. Inicijalni naporci koje je ulagao L.A.E., osnovan 1991. godine upravo s ciljem očuvanja četiri stoljeća stare i kompleksne rudarske povijesti, rezultirali su postupnim prepoznavanjem važnosti industrijske kulturne baštine za kolektivni identitet stanovnika Labina i Labinštine, a što je pratilo i globalne trendove valoriziranja i revitaliziranja industrijske baštine u svijetu. Otvaranjem prvog nezavisnog i prvog međunarodnog kulturnog centra u Hrvatskoj KuC-a "Lamparna" stvoren je u Labinu višefunkcionalni multimedijski prostor te je tako kroz novu kulturnu namjenu revitaliziran i spašen od propadanja dio rudarske baštine. Ovime su Labin i Hrvatska postali vrlo rano dijelom šireg europskog trenda koji započinje upravo u 90-ima i u sklopu kojega su brojni industrijski gigantski kompleksi pretvoreni u suvremene muzeje i galerije ili kulturne centre. O tome koliko je ta praksa za Hrvatsku u 90-ima bila progresivna govor i podatak da je prva sljedeća prenamjena nekog industrijskog kompleksa za potrebe suvremene kulture i umjetnosti bila revitalizacija zagrebačke Laube, koja je iz bivšeg vojnog objekta postala galerija suvremene umjetnosti tek 2011.g.

Iako su svi umjetnički i kulturni projekti koje je L.A.E. XXI pokrenuo počevši od svog osnivanja tematski i konceptualno vezani uz industrijsku baštinu i industrijsku estetiku njihov kapitalni i sveobuhvatni projekt upravo je revitalizacija rudarske baštine u Labinu kroz sveobuhvatnu viziju projekta *Podzemni Grad XXI*, koja simbolično predstavlja dosadašnje kao i buduće djelovanje ove udruge koja se još od svog osnutka bavi aktivnom zaštitom i očuvanjem rudnika na Labinštini. Postavljajući revitalizaciju rudarske baštine kroz suvremenu kulturu i umjetnost u centar svog djelovanja, L.A.E. XXI se izdvaja od svih aktera nezavisne kulturne scene u Hrvatskoj. Projekt revitalizacije labinskih rudnika započeo je upravo te 1998. g. pretvaranjem nekadašnje rudarske lamparne u prvi hrvatski nezavisni kulturni centar.

Njihova vizija Podzemnog grada XXI izgradnja je prvi pravog, futurističkog podzemnog grada na svijetu u napuštenim tunelima i halama bivšeg rudnika uglja, 150 metara ispod zemljine površine, u podzemnim halama i tunelima, isklesanim u živoj stijeni, koji spajaju Labin, Rašu, Plomin i Rabac... s ulicama, barovima, galerijama, bazenima, igralištima za djecu, trgovinama, restoranima. Ujedno radi se o gradu kao umjetničkom djelu u neprestanom trajanju, društvenoj skulpturi za koju je Harald Szeemann, jedan od najvećih kustosa 20. stoljeća, neposredno pred svoju smrt (2005.) izjavio kako se radi o „jednom od najintrigantijih umjetničkih projekata na početku 21. stoljeća“. Osim muzeja rудarstva i industrije Istre in situ, jedinog u svijetu u kojem bi ljudi mogli kopati ugljen u istim uvjetima kao dok je rudnik radio, 'gradu' bi imao niz uobičajenih urbanih sadržaja koji bi osigurali stalni život u podzemlju (npr. hotel i hostel, trgovine, i sl.), ali i brojne prostore za umjetnike, znanstvenike i istraživače života pod zemljom. Osim muzeja rudarstva i industrije Istre in situ, jedinog u svijetu u kojem bi ljudi mogli kopati ugljen u istim uvjetima kao dok je rudnik radio, 'gradu' bi imao niz uobičajenih urbanih sadržaja koji bi osigurali stalni život u podzemlju (npr. hotel i hostel, trgovine, i sl.), ali i brojne prostore za umjetnike, znanstvenike i istraživače života pod zemljom.

O fizičkoj se realizaciji projekta počelo razmišljati tek nakon što je Rudarsko-geološko-naftni fakultet iz Zagreba

ba po narudžbi Istarske županije tijekom 2000. godine završio studiju o izvedivosti projekta, koja je potvrdila da umjetnička utopija može postati i realnost. Ukratko, projekt Podzemni grad XXI formalno je započet 1998. otvaranjem Lamparne – budućega ulaza u Podzemni grad, tj. čekaonici za lift koji će nas odvesti 150 m ispod zemlje.

2011.g. L.A.E. XXI je naručio i arhitektonsko-konzervatorsku studiju *Podzemni grad XXI-valORIZACIJA urbanističko-arhitektonske baštine industrijskih postrojenja i rudarskih naselja* koju je izradio arhitektonski ured ASK Atelier d.o.o. iz Zagreba. Ova Studija predstavlja prvu stručnu analizu i valorizaciju svih postojećih arhitektonskih struktura obuhvaćenih projektom *Podzemni grad XXI*, od povijesnog konteksta njihovog nastanka do današnjeg stanja pojedinih građevina, te uključuje ocjenu njihovog potencijala. U Studiji se pristupilo pojedinačnoj valorizaciji svake od građevina te određivanju smjernica koje će pomoći kako u definiranju statusa zaštite ove baštine kao industrijskog krajolika i pojedinačnih građevina, povijesnih cjelina tako i određivanju budućih namjena prostora i načina gospodarenja i upravljanja.

U novije doba i sam Grad Labin poduzeo je niz inicijativa u cilju obnove i valorizacije cjelokupnog rudarsko-industrijskog kompleksa Pijacal, a jedan od postignutih rezultata bilo je dobivanje za cijeli kompleks statusa kulturnog dobra, upisanog 2006. u Register spomenika kulture pri Ministarstvu kulture RH. Isto tako grad je, vlastitim sredstvima i uz potporu Ministarstva kulture i Istarske županije, raspisao urbanističko-arhitektonski natječaj za obnovu hodnika, mramorne dvorane i dijela kupatila, koji se nalaze u bivšoj upravnoj gradi Istarskih ugljenokopa „Raša“, u svrhu njihove prenamjene u Gradsku knjižnicu Labin, na prostoru od 547 m². Na natječaju je pobijedio projekt zagrebačke ekipa mladih arhitekata i dizajnera (Damir Gamulin, Margita Grubiša, Marin Jelčić, Zvonimir Kralj, Igor Presečan, Ivana Žalac), koja je vrlo uspješno prilagodila postojeći prostor novim potrebama, uz maksimalno poštivanje njegovih vrijednosti i uz primjenu funkcionalnih i estetskih kriterija koji podsjećaju na rudarsko nasljeđe Labinštine. Gradska knjižnica je preseljena u novi prostor 2013. godine, a o uspješnosti ovog zahvata, u koji je uloženo 21 milijun kuna, ponajbolje svjedoče dvije nacionalne nagrade, dobivene iste godine za najbolja ostvarenja na području unutarnjeg opremanja: nagrada Udruženja hrvatskih arhitekata i nagrada „Vladimir Nazor“ Ministarstva kulture RH.“ (izvor: rabac-labin.com).

| 12 |

4. KULTURNI CENTAR (KuC) LAMPARNA

4.1. Opis prostora

KuC "Lamparna" smješten je u istoimenoj zgradi bivšeg rudnika u Labinu, koja je služila za punjenje i skladištenje rudarskih lampi, i direktno je preko tzv. tople veze spojena na izvozni toranj okna Podlabin, tzv. „šoht“ kao i s cijelim spomeničkim lokalitetom Pijacal. Radi se o zaštićenoj građevini izgrađenoj 1939. godine, originalne površine 800 m², kasnije od strane L.A.E.-a prošireno na 1.000 m² i s jednog na tri nivoa, koja traži kontinuirano održavanje u prosječnom iznosu od oko 150.000,00 kn godišnje. Osim klupskog prostora za koncerte, predstave i sl. dešavanja s cafe barom, (500 m²), u centru je smješten i Klub mladih „Klub 21“ (100 m²), Galerija „Lamparna“ (2 x 60 m²), apartman za umjetničke rezidencije (40 m²), 2 prostorije za rad, sastanke i probe bendova (svaka po 20

Sljedeći veći zahvat obnove čekao je do 2019.g. kada je grad Labin s EU sredstvima iz programa prekogranične suradnje INTERREG SLO-HR, u sklopu projekta *Mine Tour*, u kojem je nositelj Grad Labin, a jedan od partnera i L.A.E. XXI, obnovio rudarski šoht, simbol rudarstva u Labinu, s iznosom od 2,4 milijuna kn. Zamijenjeni su oštećeni dijelovi glavne čelične konstrukcije galerije, kabina izvoznih okana i kabina malog lifta, zamijenjena je temeljna konstrukcija te je kompletna čelična konstrukcija očišćena pjeskarenjem, zaštićena od korozije i obojana. Također je isto učinjeno s natpisom Tito koji desetljećima stoji na vrhu šohta, ali i natpisom L.A.E. koji je na vrh šohta postavljen 1998., kao site-specific umjetnička instalacija L.A.E.-a koja simbolički predstavlja ponovno oživljavanje rudnika, kao rudnika kulture.

Po rječima gradonačelnika Valtera Glavičića iz 2019. obnova nadzemne industrijske baštine se nastavlja s krajnjim ciljem da se obnove i podzemni tuneli. "Ovo je samo početak i prvi korak ka cilju da se spustimo u tunele koji su ispod nas, a turistička priča oko ovog kompleksa je nešto posebno. Cilj je da kroz daljnja apliciranja i suradnju s gradovima sa sličnom poviješću nastavimo s dobrom praksom ovakvih projekata što će nam pomoći da našu bogatu prošlost pretvorimo u generator budućeg razvoja. Iz tog smo razloga nedavno potpisali sporazum o suradnji s centrom rudarenja poljske pokrajine Šlezija, gradom Rybnikom. Koristeći primjere dobre prakse iz Europe kao što je bivši rudnik ugljena Guido, danas turistički biser poljskog grada Zabrla s preko milijun posjeta godišnje, rudnik soli Wieliczka iz Poljske te rudnik soli Turda iz Rumunjske, želimo i u Labinu napraviti pravu europsku turističku atrakciju te bivše podzemne tunele pretvoriti u centar industrijskog turizma kakvog nema u Europi. Bit će to jedini rudnik koji ima spoj na morsku obalu. Predviđa se uređenje podzemne dvorane od oko 2000 metara kvadratnih, ali i podzemne trase za vlak i prema Rapcu koji izlazi na plažu. Smatram kako ovdje nije riječ o projektu lokalnog značaja i vjerujem da je zaslužio da ga snažno podrže i županijska i državna vlast." (gradonačelnik.hr, 15.11.2019.).

U navedenoj izjavi gradonačelnika ogleda se vizionarstvo L.A.E. XXI koji ideju obnove podzemnog grada u Labinu zagovara i promovira još od 1991. g., odnosno od samih početaka svog postojanja, dakle više od 20 godina prije nego je lokalna samouprava napokon prihvatala takvu mogućnost i prepoznala takav potencijal i u rudarskoj baštini koja se nalazi u podzemlju Labina i Raše.

m²), skladišni prostor (40 m²), te tri ureda (svaki s cca 40 m²) u kojima rade zaposlenici L.A.E. XXI.

4.2. Povijest, koncept i opis područja djelovanja

Povijest i sadašnjost KuC-a "Lamparna" neizostavno je vezana uz udrugu Labin Art Express te predstavlja gotovo jedinstveni primjer u Hrvatskoj u kojem su identitet prostora i rada jedne udruge u potpunosti isprepleteni. Može se slobodno utvrditi da nije bilo Lamparne i cijelog rudarsko-industrijskog nasljeđa Labina da vjerojatno ne bi postojala ni udrug L.A.E. XXI, ali ni Lamparne, barem ne u današnjoj funkciji koja je prepoznata kao 'žarište' suvremene umjetnosti u europskim okvirima te kao industrijski prostor koji iznimno dobro podržava kulturnu

i umjetničku produkciju tj. može biti vrlo lako prenamijenjen u multifunkcionalne svrhe i to poglavito za suvremenu i nezavisnu kulturnu scenu. L.A.E. XXI je sa svojim aktivnim djelovanjem usmjerenim ka očuvanju industrijske baštine Labinštine jedinstvena pojava na nezavisnoj kulturnoj sceni u Hrvatskoj, jer je jedina udruga čiji je angažman u polju promocije suvremenih umjetničkih praksi neodvojiv od njihovog angažmana na revalorizaciji i prenamjeni rudarske baštine Labinštine. Od samog useljenja L.A.E.-a u kulturnu 'Lamparnu' 1992.g., koja je od derutnog i potpuno devastiranog bivšeg rudarskog objekta kome je prijetilo urušavanje, postala alternativni kulturni centar specijaliziran za aktivizam i spomeničko-muzejsku djelatnost, preko prvi tehnologija u devedesetima, raznih provokativnih i subverzivnih umjetničkih instalacija, izložbi, predstava i performansa međunarodnih autora, pa do punk festivala *Everything is disco but punk is more fun* od 2001. do 2009., 'Lamparna' je sebi u svijesti publike osigurala kulturno mjesto, ali uvijek pomalo na granici prihvaćenosti u samom gradu Labinu. Danas je to potpuno operativan izvedbeno-izložbeni prostor kojeg se ne bi posramio nijedan muzej suvremene umjetnosti, a zadnje je četiri godine popriše cijenjenog *Bijenala industrijske umjetnosti*. (izvor: kulturpunkt.hr, Zatvaranje ciklusa ovozemaljskog djelovanja-intervju s Deanom Zahtilom)

Labin Art Express (L.A.E.) osnovano je i registrirano kao kulturno umjetničko društvo 1991. g., a od 2005. registrirano kao udruga 2005. i preimenovano u Labin Art Express XXI. Od samog početka glavni cilj i svrha postavljanja L.A.E.-a bila je realizacija projekta Kulturni centar (KuC) Lamparna, kako bi se sačuvala memorija i zaštitila 400-godišnja tradicija rudarenja u Labinštini kroz revitalizaciju industrijske baštine, napuštenih nadzemnih prostora (ukupno 3.000 m²) bivšeg rudnika ugljena u Labinu, i njihovo pretvaranje u moderan, multifunkcionalni kulturni centar za mlade, kao prvi korak u realizaciji dugoročno najvažnijeg projekta udruge "Podzemni grad XXI".

Prve aktivnosti u prostoru lamparne započele su još davne 1992.g., 1993.g. lamparna i šoht proglašeni su spomenikom kulture I. kategorije, a 1996. g. projekt KuC Lamparna dobiva visoko pokroviteljstvo Vijeća Europe te postaje pridruženi član networka Trans Europe Halles (TEH), mreže 30-tak vodećih europskih kulturnih centara.

Konačnim, službenim otvaranjem KuC-a Lamparna 1998.g. spašeni su i sanirani vrijedni industrijski prostori koji čine kulturno nasljeđe grada Labina i RH te im je kroz nove sadržaje dana nova vrijednost i pokazano u praksi kako eksploracija prostora može prerasti u ekologiju prostora. Njihovom prenamjenom i revitalizacijom promijenjen je i sam izgled Podlabina koji se pretvorio u grad atraktivnih javnih i kulturnih sadržaja te postao vidljiv na 'umjetničkoj mapi' Hrvatske i Europe.

KuC Lamparna službeno je otvoren od strane predstavnika Vijeća Europe, nakon kompletne obnove i adaptacije uz potporu Europske komisije, Ministarstva kulture, Istarske županije i Grada Labina, kao i privatnim sredstvima članova udruge. Prostor je konačno u potpunosti priveden namjeni te dobio današnji izgled 2010. godine uz potporu nizozemske fondacije CNF-CEE. Od tada pa do danas udruga je redovito održavala i investirala vlastita sredstva u prostor i nabavu opreme, i to do 2015. isključivo vlastitim sredstvima, a od 2016. uz potporu Ministarstva kulture. Od 1998. godine u 'Lamparni' je održan velik broj izložbi, koncerata, međunarodnih likovnih radionica,

kazališno-plesnih radionica, Bijenale mladih europskog Mediterana, 12 TRANSART festivala i LABoratorija, nekoliko škola demokracije, velik broj radionica o ljudskim pravima, ekologiji, Internetu, net artu i digitalnoj umjetnosti, te mnogim drugim lokalnim i globalnim temama, kao i međunarodne konferencije poput: Trans Europe Halles, Balkan Art Network, Art Servers Unlimited, Oracle... te mnogo drugih programa s područja suvremene kulture prvenstveno namijenjenih mladima. U Lamparni je 2014.g. L.A.E XXI pokrenuo jednu od najznačajnijih internacionalnih manifestacija suvremene umjetnosti u Hrvatskoj *Bijenale industrijske umjetnosti*, koje se pokazalo i kao dobar način da se poveća broj kulturnih turista u Labinu i Labinštini gdje i dalje brojevima prednjače, kupališni' gosti. Ova umjetnička manifestacija održava se svake 2 g. i svako nje- no izdanje bilježi sve veći broj internacionalnih sudionika, kao i sve veći broj inozemnih i domaćih posjetitelja.

Osim promocije suvremene umjetnosti i kulture L.A.E. od samih početaka pokreće i sudjeluje u projektima koji se bave zaštitom i revitalizacijom industrijske - rudarske baštine, što ih izdvaja od svih ostalih aktera na hrvatskoj nezavisnoj kulturnoj sceni, koja temu zaštite baštine po prirodi stvari ostavlja javnim institucijama. 2012. g. upravo na inicijativu i pod vodstvom L.A.E. XXI, nekoliko nevladinih udruga, ustanova i neprofitnih organizacija baziranih na području bivših rudarskih gradova i pokrajina na teritoriju ex-Jugoslavije pokrenulo je platformu *Rudnici kulture* s ciljem istraživanja i procjenjivanja rudarske baštine u regiji te promocije i poticanja suradničkih aktivnosti na njenoj revalorizaciji, zaštiti i revitalizaciji, kroz međunarodnu interdisciplinarnu mrežu umjetnika, kulturnih radnika, povjesničara, arhitekata i urbanih planera, rudarskih inženjera, znanstvenika i istraživača. Od 2013. g. do danas obišli su više od 30 rudnika u bivšoj državi i jugoistočnoj Europi, razgovarali s lokalnim dionicima u bivšim rudarskim mjestima i educirali ih kako da revaloriziraju vlastitu baštinu, izvodili umjetničke akcije i svake godine u drugoj zemlji organizirali izložbenu turneju *Rudnici kulture*, ne samo po velikim gradovima nego i po malim mjestima u kojima su se ljudi prvi put susreli sa suvremenom umjetnošću i novim medijima. Rezultat je bio pokretanje nekoliko projekata revitalizacije rudarske baštine u regiji. (izvor: kulturpunkt.hr, Zatvaranje ciklusa ovozemaljskog djelovanja-intervju s Deanom Zahtilom)

KuC "Lamparna" je po svojim ambicijama i programima nadišao pojam lokalnog kulturnog centra u užem smislu jer od samih svojih početaka ima ulogu promicatelja modernih, društveno-emancipacijskih i europskih trendova kako u regionalnom kontekstu Istre tako i u nacionalnom jer je najdugovječniji i jedan od samo nekoliko uspješnih centara nezavisne kulture u Hrvatskoj.

'Lamparna' je svojim programima i aktivnostima uvek djelovala progresivno za svoje doba i okolinu njegujući i promovirajući beskompromisnu slobodu govora i izražavanja, slobodu izbora, multikulturalnost, slobodno tržište, otvoreno društvo koje simbolizira ravnopravnosti svih spojenih u *Mrežu* i potpomognuto suvremenih tehnologijama. "Ne treba zaboraviti da je upravo zahvaljujući lokalnom djelovanju L.A.E. XXI, Lamparne i Kluba mladih, koje karakterizira liberalni, a ponekad i anarhistički aktivizam, na Referendumu o ustavnoj definiciji braka 2013. godine, Labin bio grad s najvećim postotkom građana koji su glasali protiv definicije braka kao zajednice žene i muškarca." (izvor: kulturpunkt.hr, Zatvaranje ciklusa ovozemaljskog djelovanja-intervju s Deanom Zahtilom)

sa ovozemaljskog djelovanja-intervju s Deonom Zahtilom).

L.A.E. je kao interdisciplinarna umjetnička udruga osnovana na tragu underground kulture osamdesetih danas postala jedna od najaktivnijih udruga u Hrvatskoj s programima suvremene umjetnosti. Još od 1995.g. uključen je u velike internacionalne projekte koje financiraju EU fondovi (prva udruga nezavisne scene u Hrvatskoj koja je krenula koristiti sredstva EU fondova i ostalih internacionalnih fondacija-prije cijele zagrebačke nezavisne scene) i brojnih drugih stranih fondacija, što je doprinijelo tome da je program Lamparne velikim dijelom internacionalan i u proizvodnji i u samom sadržaju, te se slobodno može reći da je Labin u Istri bio ispred Pule u 90-tima, kada je internacionalna suvremena kultura i umjetnost u pitanju, te da je do danas ostao najbitnije žarište za međunarodnu suvremenu umjetnost u Istri koje je itekako prepoznatljivo na europskoj kulturnoj mapi.

2004. je u Lamparni osnovan Klub mladih 'Klub 21' od kada je u njemu održano 40-tak izložbi mladih labinskih slikara, kipara, dizajnera, fotografa i arhitekata, više od 50 koncerata , 6 kazališno-plesnih performansa amaterske kazališne grupe 'Lamparna' pod vodstvom Xene L. Županić, velik broj radionica o ljudskim pravima, ekologiji, Internetu, net artu i digitalnoj umjetnosti, izborima i građanskim pravima, gospodarskim i socijalnim temama, itd., te mnogo drugih programa prvenstveno namijenjenih mladim korisnicima Kluba. Klub je bio specijaliziran za tzv. alternativnu umjetnost i (sub)kulturnu mladih, no nakon potpune rekonstrukcije, te redizajna interijera KuC-a Lamparna u prosincu 2009.g., kao i promjenom imena u 'Klub 21', isti više nije samo alternativni klub već postaje centar društvenog života za sve profile i grupe mladih ljudi na Labinštini. Ciljana skupina ovog kluba su prvenstveno 3.500 mladih (15-30 g. starosti) s područja bivše općine Labin (danac Grad Labin i 4 općine: Sv.Nedelja, Kršan, Pićan i Raša), dok je dio programa usmjerjen i na dio mladih iz ostalih dijelova Istarske županije. Ambicije Kluba mladih "Klub 21" su da prostorno i programski bude mjesto organiziranog i kreativnog provodenja slobodnog vremena mladih, mjesto njihova vaninstitucionalnog obrazovanje te razmjene ideja, akcije i konfrontacije mladih ljudi iz Labina/Istre/Hrvatske s mladima iz cijele Europe.

TABLICA: BROJ PROGRAMA U LAMPARNI 2015. – 2020.

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Programi LA.E.-a (radionice, simpoziji, turniri, koncerti i sl.)	18	5	6	14	24	12
Izložbene aktivnosti L.A.E.-a	6	11	9	7	11	11
Ukupno LA.E.	24	16	15	21	35	23
Programi privatnih korisnika (tvrtke i pojedinci)	1	4	3	2	7	1
Programi udruga	0	2	2	5	10	8
Ukupno ostali	1	6	5	7	17	9

Iz gornje tablice vidljivo je da korištenje Lamparne sa strane privatnih korisnika varira, ali da interes postoji, dok se sa strane udruga konstantno povećavalo u zadnjih 5 g. što je ohrabrujuće s obzirom na cilj pretvaranja Lamparne u društveno-kulturni centar. Pritom treba uzeti u obzir da je velik broj korištenja Lamparne sa strane drugih udruga u 2019. i 2020. prvenstveno vezano uz projekt Društveno-kulturni centar Lamparna kojeg L.A.E. XXI provodi s još 6 labinskih i istarskih udruga koje su provodile svoje aktivnosti u sklopu projekta u Lamparni.

Ako se pogleda ukupan broj programa koje godišnje provodi L.A.E. XXI taj broj varira od 15 do 35 programa go-

4.3. Vlasnička struktura

Vlasnik cijelog rudarsko-industrijskog kompleksa Pijacal uključujući i 'Lamparnu' je Grad Labin.

4.4. Upravljačka struktura

L.A.E. koristi prostor Lamparne te upravlja s njom još od 1993. g. kada je pokrenut KuC „Lamparna“ i kada je s Gradom Labinom sklopljen prvi ugovor o najmu prostora na 5 godina, da bi već 1996. g. bio sklopljen novi ugovor na 20 godina, tijekom kojih udruga nije gradu plaćala ni najam ni komunalije, jer je samo u rekonstrukciju i adaptaciju prostora do 2017.g. uložila oko 2,5 milijuna kuna. 2017. g. zaključen je i treći ugovor o zakupu poslovнog prostora Lamparne na 5 g. do 2022. g. pod uvjetom plaćanja najma za prostor u iznosu od 6.280 kn (što je najniža cijena gradskih prostora po Gradskom pravilniku) te komunalija u iznosu od dodatnih cca 700 kn mjesečno (grad je prešutno izašao u susret te stavio u ugovor puno manju kvadraturu prostora kako bi komunalije bile što niže), te da prostor ima isključivo kulturnu namjenu. Ako L.A.E. XXI ispoštuje sve uvjete do kraja ugovora, tj. 2022. g. isti će se produžiti za dodatnih 5 g. tj. do 2027. g. Ako računamo i režje KuC-a Lamparna (struja, voda) u iznosu oko 30.000 kn godišnje, L.A.E. XXI za korištenje prostora Lamparne prosječno mjesečno troši 10.000 kn ili 120.000 kn godišnje. U periodu od 2017.g. do danas udruga je investirala u prostor cca 450.000,00 kn (rekonstrukcija sanitarnog čvora i ugradnja wc-a za invalide, saniran je pod i dio krova tople veze, zamijenjen dio prozora, obnovljen dio stolarije i željezarje, ..)

4.5. Prakse korištenja

L.A.E. XXI prostor Lamparne uz suglasnost Grada Labina iznajmljuje povremeno udrugama ili privatnim osobama pod sljedećim uvjetima: komercijalno iznajmljivanje privatnim poduzećima i fizičkim osobama košta do 5000 kn za jedan dan, dok se udrugama i drugim korisnicima koji prostor koriste za neprofitne svrhe ili koje za svoje aktivnosti koriste Lamparnu tijekom cijele godine (lokalni bendovi, Move me, ZUMBA plesa, KUD Zlatela,...), naplaćuje se ili ništa ili samo odgovarajući udio u troškovima režija.

dišnje i ovisi o broju projekata kojima je odobreno finansiranje iz nacionalnih i internacionalnih izvora, ali može se zaključiti da u prosjeku L.A.E XXI provodi više od 20 programa godišnje u prostoru Lamparne. L.A.E XXI koristi internacionalne izvore finansiranja od 1995 g., a od 2010. do 2020. vodeći je partner ili partner u 17 EU projekata što znači da sudjeluje u skoro 2 EU projekta godišnje. Vrijednost tih projekata (odnosno učešće L.A.E. XXI) od 2010. do 2020. iznosi više od 8 mil. kuna

Trajanje ovih programa varira od jednog dana (koncerti, sportske aktivnosti) do nekoliko dana (radionice, konferencije) ili mjeseci (izložbe).

Aktivnosti 2019	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac	ukupno
Edukativne radionice	5	5	4	13	16	14	12	12	13	17	12	6	129
Izložbene aktivnosti	0	0	1	15	15	15	15	0	0	18	15	15	109
Bendovi	20	20	20	20	20	0	0	0	10	20	20	5	155
Posjet KUC-u				1	1					1			3
Privatni		1	1	1	1				1	1	1	3	10
Ostale udruge	0	0	2	0	8	8	0	0	11	11	11	9	60
Festivali - konferencije					14					2			16
UKUPAN BROJ DANA	25	26	28	64	61	37	27	12	35	68	61	38	482
Aktivnosti 2020	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac	ukupno
Edukativne radionice	4	4	2	0	0	0	8	8	8	5	0	0	39
Izložbene aktivnosti	0	15	15	0	15	30	15	0	0	23	30	0	143
Bendovi	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	120
Posjet KUC-u	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	3	0	10
Privatni	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Ostale udruge	7	7	2	0	0	0	0	0	1	8	4	6	35
Festivali - konferencije	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	3
UKUPAN BROJ DANA	22	36	30	10	25	40	33	18	21	55	47	16	353

TABLICA 2: GODIŠNJA ISKORIŠTENOST LAMPARNE PO DANIMA 2019 - 2020

U ukupnom broju programa Lamparne L.A.E. XXI je zastupljen u prosjeku sa 75% vlastitih programa dok se 2019. kada je bio najveći broj programa sa strane ostalih korisnika taj postotak smanjio na 67%, dok je 2020. bio 71%. Ovo sve govori u prilog tome da je L.A.E. XXI već unatrag nekoliko godina započeo proces pretvaranja Lamparne u društveno-kulturni centar kojem je cilj da taj prostor što više koriste i ostale udruge, ustanove i firme iz Labina i ostatka Istre.

U tablici 2 prikazana je iskorištenost Lamparne po danima za zadnje dvije godine na način da se svaka aktivnost/program se broji kao jedan dan. Može se zaključiti da se dešavaju programi od minimalno 10-20 do 50 - 60 dana trajanja, kao i da ima mjeseci u kojima se dnevno zna odvijati i po više programa.

4.6. Izazovi upravljanja i korištenja

Iako se broj programa u Lamparni s godinama neprekidno povećava to je i dalje prevelik prostor za potrebe i aktivnosti isključivo jedne udruge. Također s obzirom na specifičnost prostora (zaštićena industrijska baština) te na činjenicu da prostor nikada nije bio do kraja uređen i potpuno opremljen da bi postao reprezentativan multifunkcionalan prostor u europskim okvirima, svake godine su za njegovo održavanje potrebna sve veća ulaganja. Također L.A.E. XXI, s obzirom na specifičnu estetiku i misiju svog programa, koja je usko vezana na nezavisnu i alternativnu kulturu i umjetnost, nema potencijala da privuče širu publiku i sve slojeve društva, a što bi s obzirom na to da je Labin mali grad (11.640 stanovnika, 2011.), a Lamparna najveći gradski prostor za kulturu bilo potrebno i očekivano.

Stoga je L.A.E. XXI pokrenuo ideju pretvaranja Lamparne u Društveno-kulturni centar, kako bi se prvenstveno Grad Labin uključio aktivnije u upravljanje i su-financiranje održavanja prostora, ali i kako bi sve labinske i istarske udruge stalno ili povremeno koristile taj prostor za svoje aktivnosti i programe te tako dovele što raznovrsniju publiku u Lamparnu.

Zadnjih pet godina s porastom broja programa i broja vanjskih aktera koji prostor koriste za svoje programe, primjetna je i potkapacitiranost management tima L.A.E. XXI (5-6 zaposlenih na puno radno vrijeme i jedan tehničar na pola radnog vremena) da uspješno upravlja Lamparnom. Trenutno najviše fali ljudskih resursa, u vidu jednog EU project managera i tehničara, koji bi bio zaposlen na puno radno vrijeme te u potpunosti odgovoran za održavanje prostora i opreme, popravke, vođenje tehnike

(video, zvuk, svjetlo,...) i tehnički postav izložbi.

Prostor zahtjeva i dodatno opremanje kako bi bio u potpunosti funkcionalan i reprezentativan, što bi omogućilo veće prihode od njegovog komercijalnog iznajmljivanja. Od većih zahvata nužna je promjena poda, a posebno je ključna energetska obnova fasade koja uključuje mijenjanje vrata, prozora..., jer najveći je problem nemogućnost održavanja normalne temperature zimi te vлага koja povećava trošak struje za grijanja koji u zimskim mjesecima iznosi i do 7.000 kn mjesечно. Osim navedenog potrebna je i investicija u interijer i opremu poput: bara, stolica i stolova, kauča, fotelja svega onoga što bi prostor učinilo ugodnijim za korištenje te privuklo veću publiku, a pandemija COVID-19 ukazala je i na potrebu ugradnje odgovarajućeg ventilacijskog sustava. Do sada je L.A.E. XXI uložio u prostor i opremanje Lamparne ukupno oko 5 milijuna kuna: u adaptaciju prostora oko 3 milijuna kuna, a u opremanje oko 2 milijuna kuna.

Jedan od velikih izazova upravljanja Lamparnom je i publika. L.A.E. se od početka svog djelovanja opredjelio za alternativnu i aktivističku kulturu te avangardnu estetiku, pa su programi Lamparne često znali izazvati negativne reakcije lokalne zajednice koja smatra da je takav centar primjerenoj većem gradu, a ne maloj sredini kao što je Labin. Iako Lamparna na hrvatskoj nezavisno kulturnoj sceni ima kulturno mjesto, u Labinu je uvijek bila pomalo na granici prihvaćenosti, pa i sam L.A.E. XXI vidi gubljenje kontakta s lokalnom publikom, posebno novim generacijama i starijom populacijom, kao sve veći izazov.

Lamparna se od svog početka postojanja kao kulturni centar poistovjećuje sa L.A.E., čija estetika programa se može definirati kao 'industrial underground' koja je poput punka 70-tih teško prijemčiva široj publici, pa je često taj prostor u estetskom i programskom smislu od lokalne zajednice i ostalih labinskih udruga često percipiran kao mračan i opskuran, te prostor koji je alternativan na način koji nije inkluzivan, tj. namijenjen samo uskom krugu ljudi koji dijeli specifičan stil života te imaju iste estetske preference kada je kultura i umjetnost u pitanju. Može se zaključiti da je glavni izazov upravljanja Lamparnom za L.A.E. XXI kako taj prostor i programe u njemu napraviti atraktivnijima za širu lokalnu zajednicu, koja, iako se radi o javnom prostoru, KuC Lamparnu doživljava kao privatni prostor jedne udruge/grupe građana.

S druge strane cijeli niz recentnih programa, poput koncerata raznih muzičkih žanrova, pokazali su se kao najatraktivniji program za privlačenje širih slojeva društva.

tva, te posebno mlađe populacije, nisu financijski samodrživi, tj. ovakav programski sadržaj zbog velikih troškova mora nužno biti komercijalan, a Labin sa samo 10.000 stanovnika nema dovoljnu publiku da bi i jedan takav program bio samoispлатiv, što znači da je za njegovo čak i povremeno održavanje nužno sfinansiranje od strane Grada Labina i/ili lokalnih sponzora, poput Valamara, Holcima, i dr. većih tvrtki.

Velik doprinos širenju publike u posljednje dvije godine dali su tzv. *mainstream* programi namijenjeni najširoj publici poput Tradicijskog sajma i Festivala industrijske baštine, nastupi lokalnih KUD-ova, ili nekoliko programa

za djecu, poput maškara. S druge strane projekt Bijenala industrijske umjetnosti doveo je u Lamparnu velik broj nove publike izvan granica Labina i Istre pa i Hrvatske.

L.A.E. XXI nažalost kao i većina udruga i ustanova u Hrvatskoj čiji programi su uglavnom besplatni ne vodi preciznu evidenciju broja posjetitelja, a nije ni kapacitirana za prikupljanje podataka o publici po dobним, rodnim i interesnim karakteristikama pa je nemoguće napraviti dublju analizu publike Lamparne. Po dostupnim podacima koji su uglavnom provizorni moguće je bilo napraviti sljedeću tablicu.

TABLICA 3: UOBIČAJEN BROJ POSJETITELJA LAMPARNE PO PROGRAMIMA

Radionice za djecu i mlade	20 - 40
Izložbe	50 - 200
Online izložbe	500 - 700
Stručne radionice	15 - 20
Konferencije	30 - 170
Koncerti	150 - 750
Bijenale ind.umjetnosti (samo u Labinu)	1000 - 1700

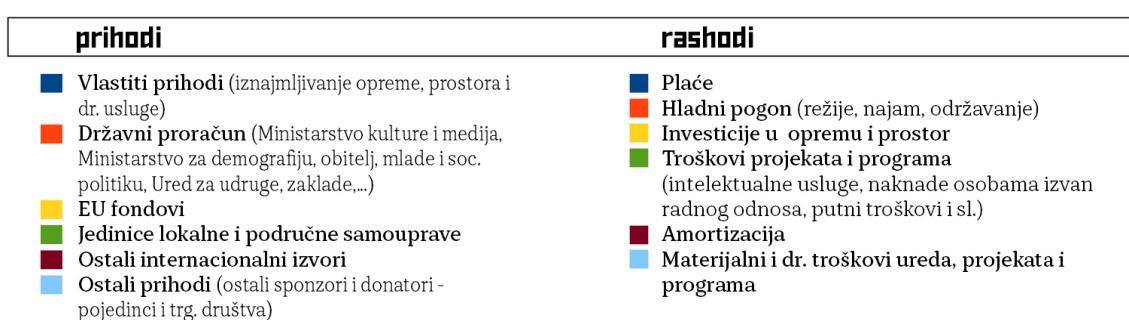
L.A.E. XXI pokrenulo je projekt DKC Lamparna upravo s ciljem da se odgovori na sve navedene izazove upravljanja i korištenja Lamparne kroz novi drugačiji model upravljanja i korištenja tog prostora koji bi bio temeljen na sudioničkim principima, a u suradnji s raznim udružinama iz Labina i Istre. Lamparna je već prepoznata kao prostor u kojem se proizvodi i prezentira kultura i umjetnost, a s uspostavom DKC-a trebala bi biti prepoznata i kao prostor za potrebe lokalne zajednice. Transformacija KuC-a Lamparna iz alternativnog kulturnog centra, koji je bio prvenstveno namijenjen uskom krugu pomalo elitnih konzumenata, u društveno kulturni centar DKC Lamparna, koji bi trebao zadovoljavati kulturne potrebe većine građana Labinštine, već je započela. Iako još uvijek nije došlo do toliko velike programske promjene, znatno je proširena publika Lamparne čime se stvaraju uvjeti za još veći lokalni društveni utjecaj u budućnosti.

4.7. Financijski model

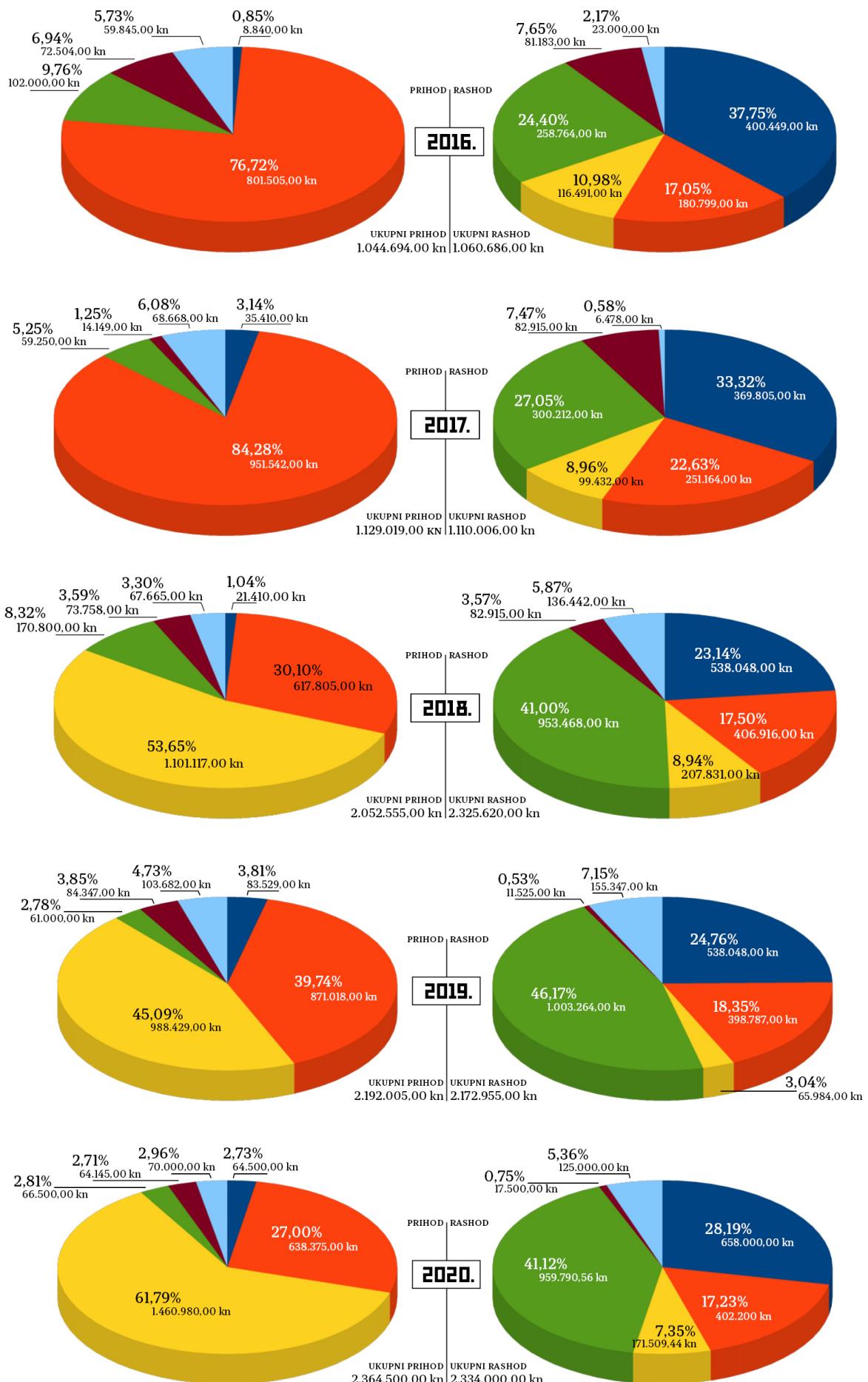
L.A.E. XXI prva je nezavisna kulturno-umjetnička organizacija u Hrvatskoj koja je počela koristiti razne EU i druge međunarodne fondove, prvi put još od sredine

devedesetih za obnovu Lamparne, dakle daleko prije ulaska Hrvatske u Europsku zajednicu. O važnosti i značaju L.A.E. XXI govoriti i činjenica da su njegovi predstavnici, zajedno s još desetak predstavnika hrvatskog civilnog sektora i nezavisnih medija, u nekoliko navrata bili pozvani u Strasbourg i Bruxelles kad se odlučivalo o ulasku Hrvatske u Vijeće Europe, gdje su dali svoje mišljenje da li bi Hrvatska (s obzirom na stanje demokracije i tolerantnosti u društvu) trebala biti primljena u Vijeće Europe te bi li to moglo imati pozitivne efekte za hrvatsku državu u budućnosti. Nakon toga odjel Europske komisije za zemlje bivše Jugoslavije posjetio je L.A.E. XXI u Labinu i ponudilo im sfinansiranje Radija L.A.E. (prva privatna nezavisna radijska postava u HR) i projekta KuC Lamparna, što je rezultiralo značajnom potporom Europske komisije tri godine za redom (1996.-1998.), a zahvaljujući kojoj je 1998. g. i službeno otvoren KuC Lamparna.

L.A.E. XXI ni dan danas financijski ne ovisi o lokalnoj i nacionalnoj podršci. Tako u ukupnim prihodima udruge u zadnjih 5 godina Istarska županija sudjeluje s 2,43%, a Grad Labin sa svega 0,97%.(2015. -2020.).

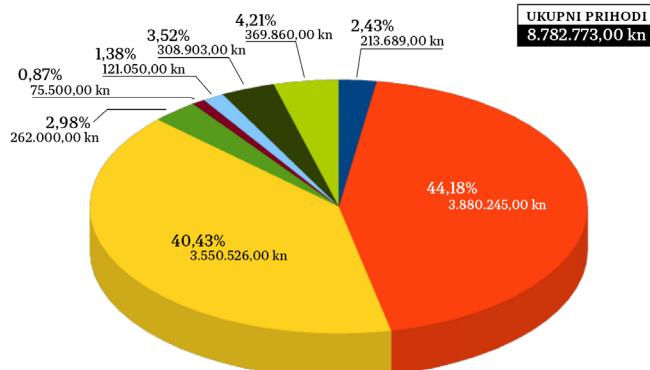
DRUŠTVENO-KULTURNIM CENTROM LAMPARNA (2021 – 2025)

SLIKA 4: PRIHODI – RASHODI L.A.E. XXI PO GODINAMA 2016. – 2020.

Prihodi L.A.E. XXI 2016. - 2020.

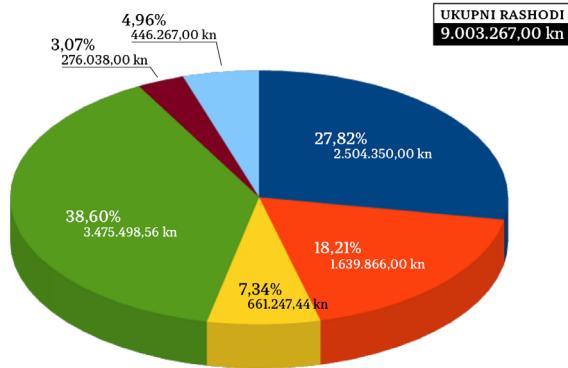
Vlastiti prihodi (iznajmljivanje opreme, prostora i dr. usluge)	213.689,00 kn
Državni proračun (Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ured za udruge, zaklade...)	3.880.245,00 kn
EU fondovi	3.550.526,00 kn
Istarska Županija	262.000,00 kn
Grad Labin	76.500,00 kn
Ostale jedinice lokalne i područne samouprave	121.050,00 kn
Ostali internacionalni izvori	308.903,00 kn
Ostali prihodi (ostali sponzori i donatori - pojedinci i trg. društva)	369.860,00 kn

SLIKA 5: UKUPNI PRIHODI 2016. – 2020.

Rashodi L.A.E. XXI 2016. - 2020.

Plaća	2.504.350,00 kn
Hladni pogon (režije, najam, održavanje)	1.639.866,00 kn
Investicije u opremu i prostor	661.247,44 kn
Troškovi projekata i programa (intelektualne usluge, naknade osobama izvan radnog odnosa, putni troškovi i sl.)	3.475.498,56 kn
Amortizacija	276.038,00 kn
Materijalni i dr. troškovi ureda, projekata i programa	446.267,00 kn
UKUPNI RASHODI	9.003.267,00 kn

SLIKA 6: UKUPNI RASHODI 2016.-2020.

5. DRUŠTVENO-KULTURNI CENTAR (DKC) LAMPARNA**5.1. Projekt DKC Lamparna**

Proces pretvaranja KuC Lamparna u DKC Lamparna započeo je 2018. g. s dvogodišnjim projektom "Društveno-kulturni centar Lamparna" kojeg je osmislio i pokrenuo L.A.E. XXI i za koji su sredstva odobrena iz Europskog socijalnog fonda. U projektu L.A.E. XXI partnerski surađuje s Gradom Labinom kao vlasnikom prostora Lamparne i s raznim udrugama iz Labina i Istre koje su izrazile interes da dijelom provode svoje programe u DKC-u Lamparna, kao i da budu aktivnije uključene u njegovo будуće upravljanje, kao što su KUD Ivan Fonović Zlatela iz Kršana, Udruga žena "Mendula" iz Sv. Nedelje, Udruga "Metamedij" iz Pule, Udruga "INFORMO" iz Vodnjan, Istarska kulturna agencija (IKA) iz Pule te Centar za građanske inicijative (CGI) iz Poreča.

Svrha projekta DKC Lamparna je pretvorba, preustroj KuC-a Lamparna iz alternativnog u društveno-kulturni centar, u koji bi se aktivno uključile brojne udruge i građani koji će kolektivno oblikovati sadržaje, sudjelovati u izradi razvojnih planova te naravno koristiti prostore i infrastrukturu centra. Osnovni cilj projekta je izraditi sudionički model upravljanja za prijelazni period od 5 godina (2021-2025.) i testirati kako funkcionišu razne polivalentne društveno-kulturne djelatnosti i programi u prostoru Lamparne. U projektu je sudjelovalo 26 organizacija civilnog društva i 34 pojedinca, s kojima je L.A.E. XXI već ranije surađivao ili su pozvani da sudjeluju u projektu, jer pokrivaju neka kulturna ili druga društvena područja ili pak publiku koja nije u fokusu interesa samog L.A.E. XXI. Ideja je da nakon završetka ovog projekta većina njih nastavi koristiti prostore i infrastrukturu DKC-a Lamparna za vlastite aktivnosti te da svojim programima doprinesu razvoju i širenju publike, a time i većem društvenom utjecaju Lamparne i pozicioniraju je kao centralni prostor za kulturu i umjetnost, ne samo u Labini nego i u cijeloj Istri.

Ciljevi projekta su:

1) Jačanje kapaciteta dionika uključenih u procese sudioničkog upravljanja u kulturi kako bi se uspostavio sudionički model upravljanja i programiranja Društveno-kulturnog centra Lamparna, kojim bi se unaprijedio pristup lokalne zajednice kulturnim i umjetničkim sadržajima;

2) Promicanje i zagovaranje civilno-javnog partnerstva i sudioničkog upravljanja u kulturi među širim javnošću kako bi se povećala uključenost građana u procese donošenja odluka u lokalnoj zajednici.

Rezultati projekta su:

1) Pretvorba KuC-a Lamparna iz alternativnog u društveno-kulturni centar DKC Lamparna za sve građane Labinštine i Istre temeljen na sudioničkom upravljanju i programiranju, čime bi se unaprijedio pristup lokalne zajednice kulturnim i umjetničkim sadržajima;

2) 26 organizacija civilnog društva i 34 pojedinca iz cijele Istre osnažilo je svoje kapacitete u području sudioničkog upravljanja u kulturi kroz razne edukacije;

3) Tijekom dvije godine proveden je niz aktivnosti po-dizanja javne svijesti o civilno-javnom partnerstvu i sudioničkom upravljanju u kulturi koji je informiralo lokalnu zajednicu o DKC-u Lamparna.

5.2. Analiza okruženja: društvene, ekonomiske i kulturne datosti

U skladu s osnovnom misijom i vizijom DKC-a Lamparna program centra trebao bi biti multisektorski i interdisciplinarni te uključivati razne društvene djelatnosti, a ne samo kulturu i umjetnost te biti otvoren raznim profiliма korisnika od civilnog društva preko ustanova do trgovачkih društava. Međutim za pretpostaviti je da će većina korisnika biti iz područja kulture te kreativnih industrija kao i iz sektora civilnog društva.

Prema podacima iz *Strategije kreativnog i kulturnog razvijanja grada Labina 2020. – 2030.* u Labinu postoje:

- 3 ustanove u kulturi (Narodni muzej Labin, Gradska galerija Labin, Pučko otvoreno učilište)
- 146 ukupno registriranih udruga civilnog društva od kojih 30 registriranih u području kreativnih i kulturnih industrija
- 198 obrta registriranih za djelatnosti u području kreativnih i kulturnih industrija
- 10 trgovачkih društava registriranih u području zabave i rekreacije

Sve **ustanove u kulturi** imaju vlastite prostore za korištenje te su njihov hladni pogon kao i programska djelatnost kontinuirano financirani iz gradskog proračuna. Ipak prostor DKC-a otvara veće mogućnosti njihove suradnje kao i suradnje s prvenstveno civilnom sektorom te kreiranja novih inovativnih programa i projekata. Ali s obzirom na njihove vlastite prostorne resurse ustanove u kulturi sigurno neće biti primarni korisnik prostora DKC-a.

Iako su brojevi dionika na kreativnoj mapi grada u sektoru **civilnog društva** veliki po informacijama iz dubinskih intervjuva provedenih s predstvincima grada više od polovine registriranih udruga nije aktivno. Od 30 udruga registriranih u području kreativnih i kulturnih industrija u *Strategiji* su izdvojene one za koje su u 2019. g. izdvojena sredstva iz javnih potreba u kulturi grada Labina pa je za pretpostaviti da su to najaktivnije udruge u ovom području i one koje bi mogle uz L.A.E XXI aktivno podržati pretvaranje KuC Lamparne u DKC Lamparna te postati nositelji udruživanja cijelog civilnog društva u Labinu u razvoju sudioničkog upravljanja za DKC Lamparna.

TABLICA 4: FINANCIRANJE NEOVISNE SCENE PUTEM MEHANIZMA FINANCIRANJA JAVNIH POTREBA U KULTURI GRADA LABINA (PREUZETO IZ: STRATEGIJA KREATIVNOG I KULTURNOG RAZVITKA GRADA LABINA 2020. – 2030.)

PROGRAMSKI NOSITELJ	2019. (kn)
Klapa Labin	4.000,00
Udruga kreativna akademija Labin	4.000,00
Galerija Alvona	18.000,00
Gradski orkestar Labin	100.000,00
KUD Đulistan	10.000,00
Udruga Labinjonska kompanija – domaća folšarija	20.000,00
Udruga Arsia Art, Raša	4.000,00
RKUD Rudar, Raša	11.000,00
Udruga PUT	3.000,00
Udruga Labinske mažoretkinje	5.000,00
Udruga Mediteranski kiparski simpozij	64.500,00
KUD Ivan Fonović Zlatela	2.000,00
Udruga NEO	4.000,00
Labin Art Express XXI	7.000,00
UKUPNO ZA JAVNE POTREBE U KULTURI:	256.500,00
UKUPNO IZ GRADSKOG PRORAČUNA ZA GRADSKE PROGRAME/PROJEKTE I USTANOVE U KULTURI:	5.896.507,00

5.3. SWOT analiza DKC Lamparna

TABLICA 5: SWOT ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
<p>Povijest i tradicija prostora Lamparne kao kulturnog centra</p> <p>Prostranost, lokacija i opremljenost prostora</p> <p>Iskustvo i kapacitiranost L.A.E. XXI za upravljanje Lamparnom: zaposleno je 5 stalnih zaposlenika na puno radno vrijeme i 2 na određeni rok i/ili na skraćeno radno vrijeme.</p> <p>Iskustvo i kapacitiranost L.A.E. XXI je za fundraising iz inozemnih izvora prvenstveno EU fondova</p>	<p>Nemogućnost zagrijavanja prostora u zimskim mjesecima (4 mjeseca)</p> <p>Dio lokalne zajednice ima negativnu konotaciju vezano uz programe i publiku KuC-a Lamparna</p> <p>Loša vidljivost i komunikacija programa i aktivnosti Lamparne prema velikom dijelu lokalne zajednice</p> <p>Mali broj lokalnih udruga je kapacitiran za proizvodnju i provođenje većih programa i projekata</p>
PRILIKE	PRIJETNJE
<p>Provjeda projekta DKC Lamparna kako bi se promovirala mogućnost korištenja prostora za sve zainteresirane udruge iz Labina i Istre te kako bi se iste educirale o modelu sudioničkog upravljanja</p> <p>Otvorenost gradske samouprave za razvoj DKC-a Lamparna</p>	<p>Uključivanje lokalne zajednice u viziju razvoja DKC-a Lamparna posebno mladih koji su i politički i kulturno sve pasivniji</p> <p>Animiranje novih udruga da sudjeluju u upravljanju DKC-om Lamparna zbog njihovog ukupno malog broja, podkapacitiranosti te nezainteresiranosti i niske motivacije</p> <p>Post COVID finansijska kriza koja će dodatno oslabiti ionako podkapacitiran civilni sektor u Labinu i Istri</p>

5.4. Dionici: motivacije i interesi

Grad Labin je mali grad od 10.000 stanovnika, a najveći prostor za kulturu je upravo Kuc Lamparna. Stoga svi intervjuirani smatraju da bi prostor Lamparne trebao odgovoriti na kulturne i društvene potrebe cijele lokalne zajednice, a ne samo malog dijela koji dijeli odredene estetske i životno-stilske preference, što se smatra da je do sada bio slučaj s programima u Lamparni.

U sklopu istraživanja lokalnog javnog mijenja partner u projektu udruga CGI intervjuirao je i predstavnike udruga u Labinu koje nisu bile direktno uključene u projekt DKC Lamparna.

Zajedničko svima intervjuiranim je da Lamparnu vide kao prostor koji bi kao publiku morao moći privući sve građane Labina i šire te postati centralni prostor proizvodnje kulture i društvenosti u Labinu. Iz ovoga se može zaključiti da postoji interes velikog broja udruga u Labinu da koriste Lamparnu kao mjesto za vlastite programe te da je svima želja da Lamparna postane platforma za kreativno izražavanje cijele lokalne zajednice.

Također s obzirom na nacionalnu i internacionalnu prepoznatljivost Lamparne i L.A.E. XXI potencijalni dionici koji bi razvijali programe u Lamparni su i udruge i ustanove iz područja kulture iz cijele Istre, ali i Hrvatske te inozemstva. Kako su Labin i Istra itekako prepoznati i atraktivni u turističkom smislu moguće je ostvariti razna partnerstva kroz npr. rezidencijalne programe za umjetnike tijekom ljeta, ali i cijele godine.

Dubinski intervju provedeni su u periodu od 23.9. do 30.10.2020. sa 16 osoba iz javnog i civilnog sektora koje su partneri u projektu detektirali kao ključne osobe za područje razvoja društveno kulturnog centra Lamparna.

Javna uprava/institucije

Gradska uprava - Borjan Batagelj, pročelnik gradske uprave za društvene djelatnosti

DKC vidi kao suvremeno mjesto, otvoreno svima, bez barijera, transparentno, besplatno ili donekle besplatno građanima/kama, kreativno i edukativno, dugoročno održivo. Smatra da Lamparna treba zadovoljavati potrebe cijelog spektra stanovništva. Da treba biti mjesto kreacije, konzumacije i edukacije o kulturi stanovništva, što uključuje i kulturu življenja i kulturu komunikacije. Mjesto gdje će ljudi individualno ili grupno ispoljavati ili konzumirati kulturu, a koja će imati umjetničke, tehničke i ekološke dimenzije. Smatra da Lamparna mora biti multifunkcionalan prostor jer je Labin premala zajednica da se DKC usmjeri samo prema jednom sektoru ili vrsti programa. Smatra da se Lamparna treba više otvoriti svoje programe svim vrstama posjetitelja jer ima stigmu zatvorenosti, nepoželjnosti, nepristupačnosti za određenu vrstu događanja i manifestacije te određenu grupu ljudi. Na Lamparnu se u zajednici gleda kroz prizmu alternative, suvremene umjetnosti i performansa koji često nisu razumljivi široj publici te kroz prizmu da nju koristi samo jedna udruga. Treba poslati jasnu poruku da je Lamparna za svakog stanovnika ovog grada od 0-24, sedam dana u tjednu. To također treba učiniti i kroz vizualni dio- da se Lamparna fizički osvijetli, da nema trostruka vrata prilikom ulaska, da u njoj ne prevladavaju mračne boje, a uz poštivanje svih karakteristika industrijske baštine. Taj prostor treba biti pristupačan privremeno ili stalno svim onim osobama ili organizacijama koje će u njemu provo-

diti širok spektar aktivnosti za zajednicu. Osim prostora za programe DKC-a u Lamparni treba postojati i edukativno-informacijski punkt tako da svatko tko djeluje u području kulture i društva tu može dobiti informaciju na koji način može realizirati svoju ideju ili projekt. Smatra da DKC Lamparna treba voditi jedan izvršni direktor/ica iskusni u području financijskog i ljudskog menadžmenta, te sa znanjima o trendovima u kulturi, umjetnosti i društvu.

Upravljačka struktura trebala bi biti sastavljena od predstavnika/ica javnog, civilnog i privatnog sektora. Smatra da Grad Labin treba djelom sufinancirati izravno Lamparnu, no za to je ključno na koji način će biti posložena struktura upravljanja. Spominje mogućnost smanjivanja/ukidanja najma i sufinanciranje hladnog pogona L.A.E. XXI koji trenutno upravlja Lamparnom, ali samo ako je grad aktivno uključen u njeno upravljanje. Financiranje Lamparne trebalo bi biti iz različitih izvora od lokalnih, nacionalnih do međunarodnih, ali i iz ostvarivanja vlastitih prihoda. Kao mogući načini samofinanciranja spominje pružanje ugostiteljskih usluga (kafić) ali ne otvorenog tipa, već samo za korisnike i goste DKC-a, davanje prostora u zakup, programa koje financiraju korisnici,...

Također je bitna suradnja na relaciji Gradska uprava - DKC u promišljanju programa koji bi se trebali temeljiti na prioritetima donesenih gradskih strategija (*Kulturna strategija grada Labina, Strategija za mlade grada Labina, Strategija razvoja grada Labina*).

Gradska uprava - Ana Černjul i Robert Mohorović, odjel za EU fondove

Lamparna mora biti otvorena za različite skupine građana, ne smije se ograničiti na jednu ciljanu skupinu. No ipak da bude naglasak na mlade. Od glavnih lokalnih potreba na koje bi prostor Lamparne moga odgovoriti prepoznali su intelektualno usavršavanje i edukaciju STEM radionice, radionice izmjene znanja i vještina između mlađih i starijih. U Labinu često svatko radi svoje pa je potrebno povezivanje i suradnja za što upravo Lamparna može biti fizička platforma. Program Lamparne treba se temeljiti na istraživanju potreba lokalne zajednice pa kada su mlađi u pitanju ne pitati samo Savjet mlađih nego ići u škole i napraviti anketu. Postoji negativna percepcija Lamparne iz prošlosti koju treba nadići organiziranjem jednostavnog sadržaja za sve (akcije čišćenja, piknik uz gledanje filmova,...). Gđa. Černjul smatra da se Lamparna treba fokusirati na kulturni sadržaj s obzirom na to da je sportski dobro pokriven u gradu te da tako treba zadržati svoj identitet kulturnog centra. O sadržaju koji će biti u Lamparni bi trebao odlučivati savjet koji programski upravlja Lamparnom. G. Mohorović smatra da je važno da se poveže cijeli kompleks smisleno, arhitektonski i vizualno (Lamparna, knjižnica, kupatilo, Pijacal) u jednu cjelinu, da se ne ponavljaju sadržaji i prostori.

Srednja škola Mate Blažine - Čedomir Ružić, ravnatelj (jedan od utemeljitelja KUD-a L.A.E.).

Naglašava da u je u zadnjih nekoliko godina L.A.E. XXI pokrenuo niz inicijativa kako bi prostor Lamparne krenulo koristiti što više udruga i institucija iz Labina pa je jedna od uspješnih suradnji i ona sa školom Mate Blažine. Povoljan uvjet je i da su smješteni vrlo blizu (300 m). Smatra da se u Lamparni trebaju organizirati razni sadržaji za mlade iz područja prirodonoslovja (STEM) kao što

su napredni tečajevi iz informatike (programiranje, web dizajn...), a ne samo robotika. Smatra da bi takav sadržaj trebalo organizirati u suradnji između grada, knjižnice, srednje škole i L.A.E. XXI. U školi postoji kazališna sekcija kojoj je potreban prostor za vježbanje, te tu također vidi mogućnost suradnje u prostorima Lamparne. Istakao je potrebu za prostorom i za druge sadržaje koje bi organizirala škola poput većih znanstvenih skupova. U Norveškoj je imao priliku vidjeti kako se samostalno organiziraju mladi uz manju podršku starijih. Smatra da to kod naših mlađih nedostaje te da ih treba poticati i podržavati da preuzmu odgovornost i inicijativu i da postanu nositelji aktivnosti. Vidi Lamparnu kao mjesto za druženje i organiziranje mlađih a da to nije „kafić“. Važno je da se zajednički upravlja Lamparnom, da su svi uključeni. Smatra da je problem u Labinu da svatko radi za sebe, da se ne komunicira i ne surađuje. Od ostalog vidi potencijal i za aktivnosti starijih osoba kao što je rekreacija u jutarnjim satima, te smatra da bi svi programi u Lamparni trebali biti besplatni. U Labinu je godinama ostvarivana suradnja s norveškim gradom Sandamom na temu Gradskog vijeća mlađih, te su se održavale Ljetne škole demokracije. No sada je to malo zamrlo zbog manjka finansijskih sredstava. A prostor Lamparne bi upravo bio idealan za takve aktivnosti.

Srednja škola Mate Blažine - Ana Paliska, voditeljica vijeća učenika/ica

DKC vidi kao mogućnost ujedinjenja na jednom mjestu različitih aktivnosti koje se sada pružaju mlađima u gradu sa strane raznih udruga (Zdravi grad, Crveni križ...). To bi bilo mjesto gdje se mlađi mogu umjetnički izražavati, učiti građanski odgoj i obrazovanje i gdje će biti klub mlađih. Mjesto gdje će se mlađi okupljati, provoditi organizirano slobodno vrijeme, ali ne u strogoj formi, već opušteno. Ključno je da postoji zaposlena osoba koja će to voditi jer bez toga (iskustvo iz Norveške) takvi pokušaji ostaju na povremenom organiziranju nepovezanih aktivnosti. Također spominje iskustva dobre prakse organiziranja sadržaja za mlađe koja su vidjeli u Norveškoj prilikom dugogodišnje suradnje. Sudjelovala je u izradi *Lokalnog programa za mlađe* kojeg je izradila Marta Berčić, a usvojilo Gradsko vijeće mlađih. Po njenom iskustvu aktivno se uključuju oni mlađi koji su već u osnovnoj školi bili uključeni u vijeća, a ti mlađi su redovito aktivni i na drugim poljima i često prezauzeti. Mlađi često očekuju brze promjene i nejasno artikuliraju svoje potrebe. Kroz Gradsko vijeće mlađih imaju priliku prezentirati gradskoj upravi svoje potrebe.

Najveći problem vidi u početnom okupljanju i pokretanju ljudi u Labinu, lošoj konotaciji prostora Lamparne iz prošlosti, građanskoj pasivnosti i lošem komunikacijskom kanalu na relaciji grad- građani. Smatra da treba povezati Lamparnu s kulturnom baštinom i sačuvati duh rudarske baštine, ali tako da ne zauzme fizički prostor za održavanje drugih aktivnosti (na nekakav virtualan način, npr. interaktivni muzej).

Srednja škola Mate Blažine - Majda Milevoj Klapčić, knjižničarka

DKC vidi kao mjesto za kulturne potrebe poput kazališta, kao edukativno - didaktički prostor u kojem se organiziraju različite vrste edukacija, od stručnih kao npr. za učitelje/ice, prosvjetne radnike/ice, roditelje, međugeneracijsko prenošenje znanja te edukacije za sve građane/ke. Misli da se treba posvetiti veliku pažnju edukaciji o

medijskoj pismenosti. Ideja organiziranje POP-up knjižnice u prostoru Lamparne.

Umjetnička škola Matka Brajše Rašana - Melita Lasek, ravnateljica

DKC treba biti prostor gdje će se otvarati mogućnost suradnje, prostor za društveno dobro koji će biti otvoren za različite udruge i umjetnike, prostor za glazbenu, likovnu, plesnu i ostale umjetnosti; za manifestacije kao što su tradicijski sajmovi koji se mogu organizirati u suradnji s različitim suradnicima. Potrebe: suradnja raznih dionika na različitim aktivnostima gdje zajednički dogovaraju početnu ideju; suradnja na EU projektima; potreba za mjestom gdje će učenici koji završe glazbenu školu moći nastaviti vježbat i nastupati uz stručno vodstvo.

Grad Labin - Alda Miletić, vijećnica

Smatra da je ključno da se prostor Lamparne sačuva od daljnje devastacije (javno kupatilo) i da ostane u izvornom obliku gdje bi se dio sadržaja mogao organizirati i kao turistički sadržaj kako bi turisti mogli razgledati Lamparnu i odmoriti te konzumirati jela i pića. Smatra da bi se dio gradskih manifestacija mogao preseliti u Lamparnu. Prostor bi trebao biti namijenjen raznim dobrim skupinama, prvenstveno djeci i umirovljenicima, a tu bi se održavale različite kazališne predstave, muzički nastupi, projekcije filmova, te različita predavanja posebice za starije osobe.

Organizacije civilnog društva/ građanske inicijative

Labin Art Express XXI - Dean Zahtila, predsjednik

DKC Lamparna vidi kao „čim veći broj pojedinaca i pravnih osoba koje ga koriste u društveno -kulturne svrhe i da ima što više korisnika“. Smatra da bi se DKC Lamparna trebao registrirati kao ustanova (po uzoru na DKC Pogon u Zagrebu) kojeg će osnovati Grad Labin i pripadajuće općine koje su povezane rudarskom baštinom zajedno sa Labin Art Expressom. Također smatra da bi ta ustanova trebala upravljati kompletnim kompleksom rudarske baštine koja uključuje Lamparnu, veliko kupatilo, šoht i ostale sadržaje ispod zemlje. Imali su već dogovor s gradom u prošlosti te je čak sastavljen Ugovor o osnivanju (2013.), no nakon lokalnih izbora ta je inicijativa polako napuštena od strane grada.

Što se tiče upravljanja DKC-om Lamparna smatra da to treba organizirati po načelu „ svi koji aktivno rade trebaju biti uključeni u upravljanje“ te treba definirati konkretno područje suodlučivanja i razine odlučivanja (ne odlučuju svi o svemu). Također po uzoru na DKC Pogon treba definirati unaprijed koji program i sadržaj, na koji način i pod kojim uvjetima može biti u DKC-u (po uzoru na druge društvene centre), a dio samofinanciranja bi se provodio kroz ugostiteljsku djelatnost. Već je Gradu poslan i službeni zahtjev za držanje šanka po modelu DKC-a Rojc. Smatra da se u Lamparni mogu odvijati i druge gospodarske djelatnosti no one moraju biti kompatibilne s neprofitnim djelatnostima (prodaja knjiga, ploča, suvenira,...), a prihod se koristi za daljni razvoj DKC-a.

L.A.E. XXI se bavi promocijom i razvojem demokracije i civilnog društva kroz alternativnu umjetnost i supkulturne, ali mu je jedna od važnih odrednica i očuvanje rudarske baštine. Ciljana skupina su mu mlađi i profesionalci u kulturi i zabavi. L.A.E. XXI bi u okviru DKC-a nastavio

sa svojim aktivnostima od kojih se prvenstveno ističe Bi-jenale industrijske umjetnosti koje se dešava svake 2 godine, traje oko 2 mjeseca, i tada su prostori u Lamparni u potpunosti zauzeti. Također smatra da će L.A.E. XXI i dalje voditi brigu o administriranju Lamparne jer imaju sklopljen Ugovor o korištenju prostora s Gradom Labinom i odgovorni su za taj dio (ugovor je potpisano do 2027. g.). Istim da su veliki mjesecni troškovi hladnog pogona (cca 10.000 kn mjesечно) od čega se veći iznos izdvaja za plaćanje najma Gradu. Smatra da DCK Lamparna može postati mjesto gdje će se razvijati građanski aktivizam i jačati demokracija kroz aktivne građane u zajednici, za što Lamparna posjeduje sve programske i logističke pre-dispozicije, a to je po njemu trenutačno neiskorišteni segment.

Udruga umirovljenika - Mevlida Kudić, tajnica

Provode mnoge aktivnosti za umirovljenike (izleti, organiziranje plesnjaka, sportski klubovi), često idu u goste drugim udrugama umirovljenika u Istri jer nemaju dovoljno vlastitih prostora za organiziranje aktivnosti. Te udruge ih prestaju zvati jer ih oni ne organiziraju i pozovu ih nazad. Stoga bi im prostor poput Lamparne u kojem bi mogli organizirati svoje aktivnosti puno pomogao. Također im je veliki problem dotrajala oprema i nedostatak kadrova i finansija. Specifično im nedostaje prostora za organiziranje aktivnosti kojima se bave žene ili većinom žene (turniri u pikadu, zbor, plesnjaci). Mladi umirovljenici su im vrlo neaktivni. Imaju loša iskustva suradnje s drugim udrugama u Labinu jer ih se pozove da budu partneri u projektu ali imaju osjećaj da na kraju nemaju koristi od toga.

Udruga Osoba s invaliditetom - Danijel Zahtila, predsjednik

Član je i ostalih udruga koje se bave osobama s invaliditetom. Smatra da DCK treba biti namijenjen za sve moguće ciljane skupine s različitim sadržajem posebice edukativnog karaktera. DCK bi trebao biti multifunkcionalan prostor za različita zbivanja, prostor koji povezuje sve udruge u gradu. Udruga često organizira humanitarna događanja koja bi mogli organizirati u DCK-u. Surađuju sa svim udrugama, rade na povećanju kvalitete života OSI (pristup plažama, kretanje po gradu). Daju podršku u pisanju projekta, praćenju zakona, organiziranju događaja. Potreban im je prostor za skladištenje opreme, sprava i pomagala jer žele organizirati posudionicu, te prostor za međusobno druženje njihovih članova/ica. Smatra da bi dobro bilo da se organizira nekakav savez udruga iz Labinu koje bi okupile sve udruge i da se tako upravlja DCK-om.

Alfa Albona - Jelena Batelić, predsjednica

Smatra da prvo treba dobro istražiti potrebe zajednice kako bi se kreirao sam sadržaj. Vidi potrebu za multifunkcionalnom salom, prostorom za radionice uz zajedničko korištenje i dijeljenje odgovornosti. Ima loših iskustva u suradnjama, upozorava da je potrebno potpisati sve dokumente s gradom i svim dionicima prije nego se krene u službeno pokretanje i ulaganje u DCK. Vidi mogućnost co-working prostora za udruge, ali i za pojedince. Rade s mladima i marginaliziranim skupinama, imaju potrebe za prostorom, organiziraju međunarodno volontiranje te je na tom području moguća suradnja. Organizirali su i više kulturnih i umjetničkih događaja. Rade po principu da ispitaju potrebe te na temelju toga organi-

ziraju aktivnosti ali im je često slab odaziv na aktivnosti, pogotovo mladim. Smatra da su najaktivniji građani/ke srednje dobi i umirovljenici koji se odazivaju na organizirane aktivnosti. Treba dobro porazmisiliti na koje načine motivirati mlade da se uključe.

Savjet mladih Grada Labina - Paulo Načinović, član

Treba promijeniti imidž Lamparne kako bi građanstvo percipiralo da se svi mogu uključiti, a da nije namijenjen samo za alternativne umjetnosti. Prostor biti otvoren za sve i da su svi uključeni. Oni imaju potrebu za prostorom za druženje mladih, problem kako organizirati takav prostor, a da se u njemu ne poslužuje alkohol i da je to drugačiji način druženja mladih. Mladi se najviše druže u kafićima, te osim sportskih aktivnosti ima jako malo organiziranih aktivnosti za mlade. Smatra da bi DCK trebao biti multifunkcionalni prostor. Vidi mogućnost povezivanje Savjeta mladih i Kluba mladih i organiziranje zajedničkih aktivnosti kao i organiziranje međugeneracijskih aktivnosti (npr. turnir u briškuli). Smatra da se mlade treba poticati da se što više druže „face-to-face“, da razvijaju socijalne vještine jer su sve više za kompjuterima i druže se isključivo virtualno.

Savez sportova - Siniša Verbanac, tajnik

Nemaju potrebe za takvim prostorom, mogu surađivati, a DCK vide kao okupljalište mladih, gdje se mogu održavati različite manifestacije s fokusom na mlade. U gradu vide potrebu za kazalištem, prostorom za mlade umjetnike, plesne skupine te salom za kongrese.

Mediji/poznati građani/ke

Kristijan Stojić - zabava, kultura

DCK vidi kao kulturni i multifunkcionalni prostor koji bi trebao biti na usluzi svima. Mora biti za svih, mjesto gdje će ljudi prilikom susreta stvarati novi sadržaj. Privući ljude je teško, no za početak bi trebalo angažirati osobe koje mogu privući druge ljude. Potrebno je napraviti nekakav „reset“ Lamparne, reorganizaciju cijele „priče“, krenuti iz početka da se riješi stigme iz prošlosti, te ga vizualno možda promijeniti. Smatra da je sadržaj i sada dobar no možda bi trebalo promijeniti pristup organiziranju tog sadržaja. On se bavi prvenstveno glazbom, promocijom bendova, te iz područja glazbe smatra da u DCK-u treba biti autorska glazba, a ne komercijalna.

Adriano Kiršić - novinar, vlasnik portala Labin info

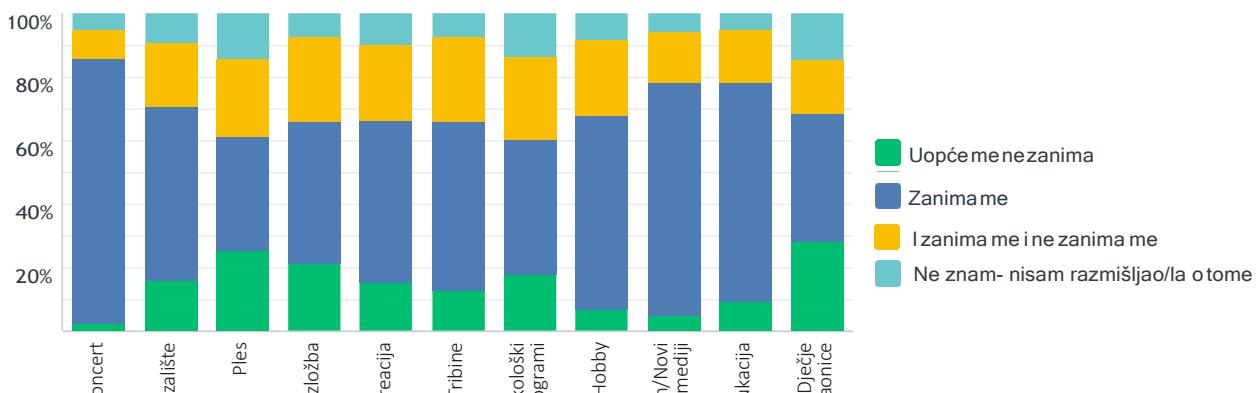
Misli da neće biti ništa od DCK-a Lamparna jer „to kod nas u Labinu neće funkcionišati“ zbog strukture vlasti koja ne postavlja na pozicije osobe koje razmišljaju vlastitom glavom, IDS diktira sve, nema opozicije. Rezultati su da nema produktivnosti, kreativnosti ni komunikacije s građanima.

Smatra da su začetnici Labin Art Ekspressa imali kreativne ideje i javnu poštenu namjeru ali nisu uspjeli do kraja ostvariti svoje ideje, a među novom generacijom nema takvih osoba. Cijelu priču oko Lamparne gleda iz ekonomskog aspekta, trebala bi biti profitna. Trebao bi se raspisati javni natječaj na kojem će prijavitelji ponuditi svoje programe Lamparne, a najboljem će se dati Lamparna na upravljanje putem koncesije. Sadržaje treba producirati putem sponzorstva. Smatra da je sve potrebno u Labinu, te ga načelno zanimaju svi sadržaji, od koncerata, alternativne scene, grafita...

5.5. Potencijalna publika i sudionici programa

U sklopu projekta CGI, partner na projektu, proveo je istraživanje interesa građanki i građana Labina o DKC-u Lamparna.

SLIKA 7: ISTRAŽIVANJE INTERESA ZA SADRŽAJEM U DKC-A LAMPARNA

SLIKA 8: ISTRAŽIVANJE INTERESA O UČESTALOSTI POSJEĆIVANJA DKC-A LAMPARNA

Na anketno istraživanje odgovorilo je ukupno 517 osoba od kojih 138 u dobi od 15 – 19 godina, 275 u dobi od 20-39 godina, 93 u dobi od 40-59 godina te 11 u dobi od 60 i više godina. Od toga 33.66% anketiranih su bili muškog spola te 66.34% ženskog spola. 55.25% anketiranih označilo je da posjeduje srednju stručnu spremu, 42.80% višu ili visoku stručnu spremu dok ih je 1.95% sa završenom osnovnom školom.

Velika većina anketiranih izjasnila se pozitivno oko predloženih potencijalnih sadržaja DKC-a Lamparna od kojih su se kao najatraktivniji za publiku pokazali koncerti, film i novimediji, edukacijski tečajevi i hobiprogrami za ko-

SLIKA 9: ISTRAŽIVANJE INTERESA O UKLJUČIVANJU U ORGANIZACIJU ILI PROVEDBU NEKIH OD AKTIVNOSTI DKC-A LAMPARNA

slijede kazališne predstave, rekreativni programi, tribine i predavanja.

Na pitanje koliko često bi ste voljeli posjećivati sadržaje DKC-a Lamparna 61.9% anketiranih je odgovorilo mjesečno, a 27.8% tjedno.

Zanimljivo je da je čak 41.20% anketiranih odgovorilo da bi se voljelo aktivno uključiti u organizaciju ili provedbu aktivnost u DKC-a Lamparna dok ih je 44.5% odgovorilo da ne zna što ostavlja veliki prostor da se uz edukaciju o sudioničkom upravljanju veli dio lokalne zajednice aktivno uključi u razvoj DKC-a.

6. SUDIONIČKO UPRAVLJANJE I DKC LAMPARNA

6.1. Osnovni elementi

6.1.1. Što je sudioničko upravljanje u viziji DKC-a Lamparna

Sudioničko upravljanje je inovativan oblik upravljanja koji (istovremeno) omogućuje autonomiju i zajedništvo, a koji se temelji na civilno-javnom partnerstvu. Ovakav model omogućuje dugotrajnu održivost koja je rezultat uravnoveženoga odnosa između javnog finansiranja i nadzora s jedne strane te nezavisnog programiranja i participativnog donošenja odluka s druge. Uloga

Grada Labina bila bi osigurati primjerene prostore i osnovna sredstva za temeljno funkcioniranje i održavanje programa. Produciju programa financiraju organizacije korisnice DKC-a Lamparna.

DKC-om Lamparna upravlja Upravni odbor. Putem Programskog savjeta, kojega među sobom biraju organizacije koje koriste Lamparnu, u proces donošenja odluka uključeni su i korisnici. Pri izgradnji i pri svim većim izmjenama modela korištenja, osim Programskog savjeta raspravljaju i sve zainteresirane organizacije.

6.1.2. Misija DKC-a Lamparna

Biti društveno-kulturni centar koji odgovara na potrebe lokalne i šire zajednice te koji potiče društvene promjene u smjeru autonomije i zajedništva. Zadržati prepoznatljivost i kvalitetu umjetničkih programa po kojima je Lamparna poznata u Hrvatskoj i na internacionalnoj umjetničkoj sceni zahvaljujući djelovanju L.A.E. XXI.

TABLICA 5: VIZIJA DKC LAMPARNA

DKC VIZIJA			
Potrebe zajednice		Aktivnosti (sadržaj)	
Društvene	Kulturne	Društvene	Kulturne
<ul style="list-style-type: none"> • Odgoj i obrazovanje • Djeca i mladi • Neformalno obrazovanje • Međunarodna razmijena i razvoj volonterizma • Edukacije za održiv razvoj lokalne zajednice • Mjesečni sastanci i konferencije – lokalne AG za odživ razvoj • Socijalne potrebe rizične skupine • Uključivanje uže i šire zajednice u dugotrajne projekte (samci, samice) • Potreba za umjetnicima za stalnom rezidencijom • Besplatna propovlaonica • Zadovoljavanje potreba djece, mlađih, obitelji • Održavanje radionica i diskusija za sve građane vezano za postojeće probleme zajednice • Socijalno uključivanje potrebitih građana • Radionice za osobno napredovanje • Otvorenost prostora svima • Razna druženja, edukacije djece, mlađi, umirovljenici 	<ul style="list-style-type: none"> • Prostor za kulturne manifestacije • Potreba da umjetnici imaju stalnom rezidencijom • Mjesto gdje se umjetnici/ce druže (likovnici/kinje glazbenici/ce) • Izložbe, kazališta i sl. • Održavanje prestava • Prestavljanje knjiga • Radionice • Tečajevi • Program i druženje generacija • Opće podizanje kulturne svijesti (radionice, koncerti) • Manifestacije, festivali • Zadovoljavanje potreba (roditelja i djece) • Strukturirani kreativni sadržaji (djeca i mlađi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Grupe podrške roditeljima tinejdžera • Inovatorski inkubator • Međunarodne konferencije o održivom razvoju lokalne zajednice • Međunarodni sajmovi lokalnih i eko proizvoda • Krojačka radionica, pletenje ručno, ručni radovi • Centar za ekstremne sportove (slobodno penjanje, rampe, stjena, skeletanje) • Radionice tradicionalnih autohtonih vještina (vino, rakija, pivo) • Debatni klub – mlađi • Programi raznih udruga • Besplatna pravna pomoći i savjetovanje građana • Ekološke radionice za najmljađe (predškolce) • Zero-waste radionice • Radionice izrade prirodne kozmetike, reciklaze i sl. • Živa knjižnica – razmena i slušanja priča građana (erasmus, studenti, putnici, lokalni podozettenci, stariji, osi 	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturna druženja i događanja • Amatersko kazalište • Lutkarsko kazalište • Kazalište za najmlađe • Kreativni vrtić Za održivi razvoj • Koncerti • Dramske grupe (OSI) • Radionice za građane treće dobi • „otvoreni atelje“ – nastup bendova • Radionice plesa • Zbor • Radionice o novim medijskim umjetnostima za srednjoškolce/ke • Glazbene radionice • Partnerske aktivnosti različitih udruga u kulturi • Likovna kolonija • Međunarodni festival suvremene glazbe (jazz, pop, rock)

6.1.4. Strateški ciljevi DKC-a Lamparna

Da bi se ostvarila ova vizija te uspostavio model upravljanja i korištenja DKC Lamparna, kao i za ostvarivanje veće korisnosti djelovanja Lamparne za zajednicu, odnosno za grad Labin, ključno je:

1. uspostaviti permanentnu i održivu suradnju te podjelu odgovornosti između ključnih dionika, korisnika Lamparne i Grada Labina;

2. razviti i osigurati učinkovito, održivo i razvojno usmjereni institucionalno rješenje za upravljanje DKC-om Lamparna;

3. osigurati bolju iskoristivost trenutno dostupnih javnih sredstava namijenjenih za Lamparnu te omogućiti učinkovito prikupljanje sredstava iz drugih izvora;

4. ojačati kapacitete civilnog društva u Labinu u području sudioničkog upravljanja;

5. razviti jasan programski koncept DKC-a Lamparna koji će povezati dosadašnji već prepoznatljiv internacionalni umjetnički program s lokalnim sadržajima.

6.2. Model upravljanja DKC-om Lamparna 2021.-2025.

6.2.1. Organizacijska struktura

Praksa razvoja društveno-kulturnih centara pokazuje da ne postoji neki postojeći idealan model sudioničkog upravljanja kojeg je moguće implementirati, već da se on jedino može razviti iz kontinuirane suradnje i prakse ko-

6.1.3. Vizija DKC-a Lamparna

U sklopu projekta DKC Lamparna provedene su dvije fokus grupe kako bi se ispitali stavovi, vizija, mogućnosti i želje za uključenjem dionika u program DKC-a Lamparna. Sagledan je rad DKC-a, sagledavale su se potrebe zajednice, ciljane skupine te konkretne potencijalne aktivnosti u narednom razdoblju od 2. godine.

rištenja takvog prostora te da je *idealni model na minimalnoj razini svaki onaj koji uključuje civilno društvo, građane i građanke, u tijela donošenja odluka čime se osigurava njihovo ravnopravno sudjelovanje u upravljačkim procesima.* (Skupina autora (2020.) *Trasiranje puta novim modelima upravljanja: uspjesi u limbu asimetričnih partnerstava.* Zagreb: Kurziv, Savez udruga Operacija grad).

Stoga je u DKC-u Lamparna potrebno kao prvo uspostaviti organizacijski model koji će potaknuti i osigurati razvoj civilno-javnog partnerstva, tj. prvenstveno intenzivnije suradnje između L.A.E. XXI koji upravlja prostorom Lamparne do 2022., a s budućim, novim ugovorom i do 2027., i ostalih udruga iz Labina koje će koristiti prostor s Gradom Labinom.

L.A.E. XXI kao najveća labinska udruga a dugogodišnjim uspješnim iskustvom upravljanja Lamparnom bi trebao nastaviti upravljati ovim prostorom narednih 7 godina, odnosno do 2027.g. ali uz uspostavljanje **Savjetodavnog odbora i Programske savjetke**, u kojima će biti predstavnik grada i predstavnici onih labinskih udruga koje su spremne najviše koristiti prostor Lamparne, koje su profesionalne, u smislu da imaju barem jednog zaposlenog u udruzi/organizaciji, i aktivne. L.A.E. XXI je u konačnici i pokrenuo projekt DKC Lamparna svjestan svih izazova upravljanja ovakvim prostorom, koji je najveći prostor za kulturu u malom gradu poput Labina, a koji ima problem da je publika za programe koji se u njemu odvijaju manja od potencijalne.

Stoga se i predlaže gore navedena organizacijska struktura u narednih 5 godina. Uvezši u obzir povijest Lamparne u tom nazovimo prijelaznom ili početnom razdoblju DKC-a Lamparna u trajanju od 5 godina glavni strateški cilj bi trebao biti potaknuti što više udruga prvenstveno iz Labina, a onda i iz cijele Istre da krenu koristiti prostor Lamparne za svoje programe kako bi se postigla raznolikost programa koji može privući što širu publiku, ali uključiti ih i aktivno u Savjetodavni odbor i Programsko vijeće kako bi stekle iskustvo sudioničkog upravljanja.

Savjetodavni odbor kao tijelo koje se sastoji od predstavnika L.A.E. XXI (1), Grada Labina (1) te još 3 rotirajuća člana udruga ili ustanova iz Labina (ispred svih onih koji aktivno koriste prostor Lamparne, ili za početak onih najvećih koje su u stanju strateški promišljati razvoj DKC-a). Glavna odgovornost Savjetodavnog odbora bila bi strateško promišljanje razvoja DKC-a Lamparna. Bilo bi poželjno da je predstavnik Grada pročelnik ili zaposlenik odjela za kulturu, koji ima pregled nad svim kulturnim i ostalim potrebama udruga i institucija u gradu Labinu. Kako je uspostava ovakvog organizacijskog tijela jedan od načina da se što više udruga uključi u promišljanje DKC-a Lamparna te se ojačaju njihovi kapaciteti sudioničkog upravljanja za drugu fazu kada takvo upravljanje počinje (od 2025.g.), bilo bi dobro da se njihovi predstavnici u ovom tijelu izmjenjuju na trogodišnjoj bazi kako bi što više udruga dobilo priliku sudjelovati i tako dobilo uvid u rad DKC-a.

U trenutku kada Grad odluci aktivnije financirati rad DKC-a Lamparna, odnosno preuzeti investicijsko održavanje prostora i hladni pogon centra, tada Savjetodavni odbor može prerast u Upravni odbor koji doista strateški upravlja DKC-om te imenuje ravnatelja/ravnateljicu koji će operativno upravljati DKC-om (od 2027.). Članovi Upravnog odbora su predstavnici Grada kao i predstavnici udruga koje koriste prostor. Upravni odbor u tom slučaju upravlja DKC-om Lamparna, donosi temeljne dokumente o radu i odlučuje o raspodjeli finansijskih sredstava DKC-a.

PREPORUKA: Poželjno je nakon 2025.g. zadržati Savjetodavni odbor kao tijelo koje bi tada trebalo biti sastavljeno od nacionalnih i internacionalnih stručnjaka – predstavnika nacionalnih i internacionalnih DKC-ova koji bi sa svojim iskustvom pomagali oko strateškog razvoja Lamparne i valorizirali njen rad na godišnjem nivou te uz pomoć kojeg bi DKC Lamparna bila aktivnije uključena u razne nacionalne i internacionalne platforme i networke, kao i suradničke projekte.

Programski savjet je stručno savjetodavno tijelo koje se sastoji od predstavnika L.A.E. XXI i predstavnika udruga i ustanova iz Labina i/ili Istre koji bi koristili prostor sa svojim programima (max 8-10 članova). Savjet raspravlja o pravilima i procedurama korištenja resursa, programskom usmjerenju i dugoročnjim programskim planovima DKC-a. Savjet mora biti multidisciplinarnan (kultura, sport, mladi, edukacija, humanitarna djelatnost) kako bi godišnji program Lamparne bio što raznovrsniji i namijenjen što većem broju ciljanih skupina lokalne zajednice. Predlaže se i da uvijek jedan član savjeta bude predstavnik Vijeća učenika srednje škole ili Savjeta mlađih Labina (16-20 g. dob), kako bi se dobio bolji uvid u potrebe mlađih koji bi trebali biti glavna ciljana skupina DKC-a Lamparna. Jednako kao i kod Savjetodavnog odbora preporuka je da predstavnici udruga izmjenjuju i to na dvogodišnjoj bazi kako bi što više udruga dobilo priliku sudjelovati te dobilo uvid u rad DKC-a.

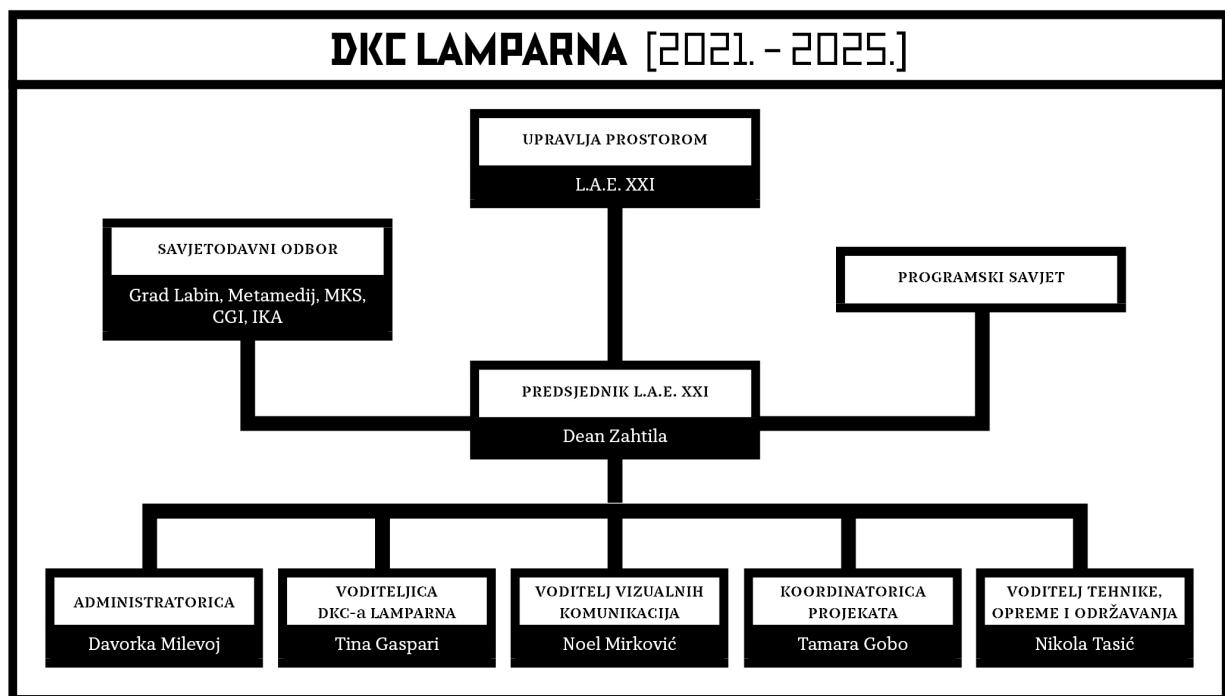
Management team DKC-a Lamparna do 2025. čini 6 trenutnih zaposlenika L.A.E. XXI (slika 10)

6.2.2. Dionici uključeni u upravljanje 2021. – 2025.

U ovom periodu nužno je da se što više dionika uopće animira da koriste prostor Lamparne za svoje programe. Zato je bitno da su u Savjetodavnom odboru, a posebno u Programskom savjetu mandati kraći kako bi što više lokalnih dionika bilo uključeno u razvoj DKC-a Lamparna.

Savjetodavni odbor

Ima 5-6 članova koji se biraju na mandat od 3 godine. Stalni članovi odbora su predstavnik Grada Labina i predsjednik L.A.E. XXI. U prvom mandatu je nužno da su ostali

SLIKA 10: ORGANOGRAM DKC LAMPARNA (2020.-2025.)

članovi predstavnici udruga koje imaju razvijene profesionalne kapacitete u području strateškog planiranja i sudioničkog upravljanja poput partnera iz projekta DKC Lamparna te predstavnici lokalnih udruga iz Labina koje su aktivne u zajednici te dobro poznaju lokalne potrebe. S obzirom na to da je rad u Savjetodavnom odboru bez finansijske naknade poželjno je da udruge koje su članovi imaju zaposlene osobe.

Prijedlog je da članovi u prvom mandatu Savjetodavnog odbora budu predstavnici:

- DKC Rojc, Pula
- Centar za građanske inicijative, Poreč
- Mediteranski kiparski simpozij, Labin
- Istarska kulturna agencija, Pula

Savjetodavni odbor se sastaje 5 – 6 puta godišnje te se bavi strateškim planiranjem i razvojem DKC-a Lamparna i evaluacijom njenog rada na kraju svake tekuće godine. Odluke u odboru donose se po pitanju konsenzusa.

Programski savjet

Ima 8-10 članova koji se biraju na mandat od 2 godine. Stalni članovi odbora su predstavnik Grada Labina i predsjednik L.A.E XXI. Ostali članovi su predstavnici lokalnih udruga i ustanova.

Prijedlog je da članovi u prvom mandatu Programskog savjeta budu predstavnici:

- Udruga IKS
- Udruga umirovljenika
- Crveni Križ
- Srednja škola Mate Blažine (profesori/knjižnica)
- Vijeće učenika srednje škole Mate Blažine
- Udruga Alfa Albona
- i dr.

Programski savjet se sastaje 8-10 puta godišnje te donosi preporuke po pitanju programa koji se odvijaju u DKC-u Lamparna te korisnika prostora. U prvom mandatu izuzetno je bitno da svi članovi savjeta djeluju kao 'ambasadori' Lamparne te potaknu što više udruga da koriste prostor.

Preporuka: Jedan od načina da se udruge potaknu da koriste prostor Lamparne je da Grad da preporuku kada raspisuje godišnji natječaj za javna sredstva da bi bilo dobro da udruge razviju i provedu dio svojih programa u Lamparni.

6.2.3. Procedure donošenja odluka i Plan isključivanja postojećih te uključivanja novih dionika u upravljanje

Pravilnike o radu Savjetodavnog odbora i Programskog savjeta donosi Savjetodavni odbor u prvoj godini svog mandata.

6.2.4. Prioriteti kulturnog i umjetničkog programa te društvenih programa

Programske smjernice za DKC-a Lamparna postavit će Programski savjet u prvoj godini mandata u suradnji sa Savjetodavnim odborom.

6.3. Model korištenja prostornih resursa DKC-a Lamparna 2021.-2025.

U periodu dok DKC-om Lamparna upravlja L.A.E. XXI predlažu se sljedeći kriteriji korištenja prostornih i tehničkih resursa Lamparne za sve zainteresirane dionike.

Opći uvjeti korištenja

Resurse DKC-a Lamparna mogu koristiti svi oni koji

odgovaraju ovde opisanim uvjetima i čiji programi pripadaju ovde definiranim područjima, nalaze se u ciljanim korisnicima te koji poštuju osnovne principe i vrijednosti koji su ovde predstavljeni.

Pored ovih općih uvjeta, korištenje pojedinih resursa uključuje određene specifične uvjete koji su detaljno raspisani uz pojedini prostor koji je korisnicima na raspolaganju.

Poštivanje ljudskih prava i građanskih sloboda

Svi programi koji se odvijaju u DKC-u Lamparna trebaju se zasnivati na poštivanju ljudskih prava i građanskih sloboda. Tako će programi koji šire mržnju ili netrpeljivost na rasnoj, religijskoj, nacionalnoj, seksualnoj, rodnoj ili nekoj drugoj osnovi biti isključeni.

Dostupnost

Programi koji se odvijaju u DKC-u Lamparna trebaju biti dostupni što je moguće široj populaciji, a osobito ekonomski slabijim društvenim skupinama.

Participacija i transparentnost

DKC Lamparna se zalaže i slijedi načela participacije u odlučivanju, transparentnosti procedure, pravila i procesa donošenja odluka. S obzirom na oskudnost resursa i termina koji stoje na raspolaganju, stvara model koji omogućuje vremensko i prostorno podijeljeno korištenje resursa tako da maksimalizira korist svih potencijalnih korisnika. Stoga je primarni cilj modela omogućiti da svi potencijalni korisnici imaju jednakе uvjete korištenja i jednakе šanse sudjelovanja i suočavanja prema jednakačim pravilima.

Svaka organizacija koja koristi resurse DKC-a Lamparna, ako je zainteresirana, može se uključiti u procese odlučivanja, tako da se prijavi L.A.E. XXI da je zainteresirana da sudjeluje u radu Savjetodavnog odbora ili Programskog savjeta.

Partnerstvo

Korisnike resursa DKC-a Lamparna vidi kao svoje partnere te će sa svakom organizacijom nastojati uspostaviti odnos koji se temelji na suradnji i međusobnom povjerenju.

Profesionalnost

DKC Lamparna se prema obavljanju svojih zadataka odnosi profesionalno i prema pravilima struke, sukladno svojim mogućnostima i stanju resursa s kojima raspolaže. DKC Lamparna od korisnika također očekuje profesionalno i odgovorno ponašanje u realizaciji programa, pri čemu se pažnja osobito obraća na poštivanje dogovora te na obavlještanje javnosti o pojedinom programu. U slučaju nepoštivanja tih principa, Programski savjet može odlučiti da se pojedinom korisniku na određeno vrijeme onemogući korištenje resursa DKC-a Lamparna.

Nositelji programa koji se realiziraju u DKC-u Lamparna mogu biti:

- -udruge, umjetničke organizacije, neformalne grupe, pojedinci i drugi subjekti.

Profitne organizacije ne mogu koristiti DKC Lamparna pod istim uvjetima kao i neprofitne, čak i ako provode programe koji se uklapaju u programski profil DKC-a Lamparna. Za ostale programe DKC Lamparna mogu koristiti samo iznimno, pod uvjetima koji se zasebno dogovaraju. Javne ustanove mogu koristiti resurse Lamparne samo iznimno, kada se radi o suradnji s OCD-ima i drugim

nezavisnim organizacijama ili pak o posebnim programima od javnog interesa, i pod uvjetima koji se zasebno dogovaraju.

Programi koji se predlažu, moraju pripadati sljedećim područjima djelovanja:

-suvremena umjetnost i kultura; obrazovni i informacijski programi važni za unapređenje kvalitete života mladih te rad s mladima; unaprjeđenje kvalitete života odraslih osoba posebno starijih, obrazovni programi namijenjeni razvoju kapaciteta organizacija civilnog društva u sektoru kulture te ostalim sektorima.

Programski prioriteti – prema tipu programa

U slučaju da za se za isti termin prijavi više programa, prednost će se davati s obzirom na tip programa, i to prema sljedećoj listi prioriteta:

- Javni programi – događanja otvorena za široj javnosti (umjetnička događanja, predavanja, javne tribine i konferencije i sl.)

Lamparna po prostorima

DKC LAMPARNA - Velika dvorana

Dvorana je pogodna za različite oblike događanja i može primiti do 500 ljudi. Dvorana ima uređen dvokomponentan pod (siva) i zidove (bijele boje), mogućnost korištenja aluminijske pozornice (6x4 m) sa pripadajućom opremom (svjetla, razglas). Međutim, dvorana još uvek nema ventilaciju na što je nužno upozoriti publiku, osobito za događanja na kojima se očekuje više od 200 ljudi.

Osnovni podaci: površina: cca 500 m², širina: 17 m, dužina: 30 m, visina: 7 m, kapacitet do 750 ljudi (koncerti), a sjedećih mjesta oko 250.

Oprema

DKC Lamparna raspolaže opremom koja pokriva široki spektar produkcijskih zahtjeva. Oprema je uredno uskladištena, a dvorana se preuzima prazna, što prostor čini multifunkcionalnim i pruža veliku produkcijsku slobodu. Opremu mogu koristiti isključivo iskusni tehničari po prethodnoj najavi. Razglas kojim raspolaže dostatan je za izvedbu predstava, konferencija i reprodukciju zvuka, međutim nije dostatan za veće i zahtjevnije glazbene nastupe. Sastoji se od 6 aktivnih zvučnika, jednog subwoofera te audio miksera s popratnim kablažom, dva mikrofona s podnim stalcima. Korisnicima su na raspolaganju i: 10 širokokutnih video projektor, 3 HD projektor, 2 kamere CANON, 5 TV-a raznih dimenzija, 5 Media Playera, digitalni snimač zvuka, razni prenosivi reflektori (LED, PAR, Teater spot...) i dr. oprema

Ostalo (inventar): konferencijske stolice 100 kom i pozornica dimenzije 6 x 4 m.

Korištenje Velike Dvorane

Opisani prostor s opremom, troškove struje, vode, komunalija, troškove čišćenja (prije ulaska u prostor i po završetku programa) korisnik je dužan, u dogovoru s DKC-om Lamparna, osigurati sve ostalo potrebno za realizaciju određenog programa. Opremom mogu rukovati zaposlenici DKC-a Lamparna i korisnikovi tehničari, ali samo ako zadovoljavaju jedan od sljedeća dva zahtjeva: da su profesionalci s iskustvom rukovanja takvom opremom, ili da su prošli tečaj rukovanja opremom kojeg je organizirala DKC Lamparna. U slučaju oštećenja prostora ili opreme nastalog krivnjom korisnika, korisnik se obave-

- Radionice i skupovi – programi namijenjeni manjoj, zatvorenoj grupi korisnika (radionice, simpoziji i drugi skupovi)
- Radno-produkcijski – probe, umjetnička istraživanja i sl.;
- Prezentacije – medijske konferencije i slične javne prezentacije
- Radni sastanci- organizacija, projektnih timova i sl.

Programski prioriteti – dodatni kriteriji

U slučaju da se za isti termin prijavi više programa istoga tipa, prednost će imati programi prema sljedećim kriterijima:

- Kontinuirana ili višekratna suradnja nositelja programa s DKC Lamparna.
- Značaj programa za programski profil DKC-a Lamparna.

Programski savjet je tijelo koje tumači ove odredbe te koje određuje programski profil DKC-a Lamparna.

zuje nadoknaditi štetu za slučajeve ili u udjelu kojem ona nije pokrivena osiguranjem.

Glasni glazbeni program (koncert, party)

S obzirom na to da zvučna izolacija nije dovoljna da sprječi prodor buke izvan dvorane, organizator preuzima odgovornost za mogući prekid programa od strane policije, a uslijed mogućih pritužbi okolnih stanara na buku. Ujedno je bitno napomenuti da ovaj tip programa mora završiti najkasnije do 03:00. Pri dogovoru oko termina korištenja dvorane, a s obzirom na to radi li se o tzv. "tihim" (npr. predstave) ili "glasnim" (npr. koncerti) programima, vodit će se računa i o uskladišivanju s programskim planovima DKC-a Lamparna. Organizator/korisnik je obavezan prijaviti javni program svim nadležnim službama, ovisno o vrsti programa, a u skladu s propisima (policija, ZAMP, vatrogasci itd.), npr. obrazac za prijavu javnog okupljanja, obavezan je osigurati dovoljan broj redara u skladu sa standardima. Dvoranu je moguće rezervirati samo za jednokratna događanja (jedno ili više njih) ili stalne termine (npr. svaki četvrtak tijekom nekoliko mjeseci). U dvorani trenutno nije moguće organizirati stalnu ugostiteljsku djelatnost (šank). Za pojedine programe organizator / korisnik, ako želi, u skladu s propisima (potrebno je poduzeće koje inače obavlja ugostiteljsku djelatnost te prijava Sanitarnoj inspekciji) ima pravo na korištenje pripadajućeg šanka s frižiderom i radnom površinom, svu ostalu potrebnu opremu organizator / korisnik pribavlja sam (točionici, ledomat i sl.). Korištenje dvorane, odnosno usluge realizacije programa se ne naplaćuju, osim u slučajevima kada korisnik organizira privremenu ugostiteljsku djelatnost (šank) i to s obzirom na konačni broj posjetitelja na događaju i u slučajevima kada termin prelazi propisanu strukturu i trajanje termina.

Kada je moguće zatražiti rezervaciju prostora

- Javni programi - najranija potvrda rezervacije: 10 mjeseci prije realizacije; najkasnija potvrda rezervacije: 30 dana prije realizacije
- Radionice i skupovi - najranija potvrda rezervacije: 2 mjeseca prije realizacije; najkasnija potvrda rezervacije: 15 dana prije realizacije
- Radno-produkcijski plesno-kazališni programi,

umjetnička istraživanja i drugi slični programi - najranija potvrda rezervacije: 6 mjeseci prije realizacije; najkasnija potvrda rezervacije: 30 dana prije realizacije

Pojedini tipovi programa mogu dobiti prostor na korištenje kako slijedi

- Festivali (pri čemu se ukupni ili veći dio festivalskog programa odvija u Velikoj dvorani): do 21 dan
- Izložbe (uglavnom samostalne): 2-3 dana za postavljanje + 7-30 dana programa
- Pojedinačne predstave: 1 dan za postavljanje + 1 dan proba + do maksimalno 7 dana izvedbi
- Konferencije, skupovi: 1 dana postavljanje + do maksimalno 4 dana programa
- Muzički programi (koncerti, partiji): 1 dan postavljanje + do maksimalno 3 dana programa (više od toga je festival)
- Ostala događanja: 1 dan postavljanje + maksimalno 3 dana programa
- Radionice i slični programi otvoreni za javnost: 1 dana postavljanje + maksimalno 4 dana programa

Uskraćivanje mogućnosti korištenja

U slučajevima otkazivanja termina koji je već potvrđen i/ili ugovoren (osim u slučaju više sile, tj. osim u slučaju nastupa objektivnih okolnosti na koje se ne može utjecati) te u slučajevima grubog kršenja ugovornih obaveza, DKC Lamparna zadržava pravo uskraćivanja mogućnosti daljnog korištenja prostora na rok od najdulje godinu dana, o čemu odlučuje Savjetodavni odbor prema preporukama Programske savjetke.

Korisnik može, isključivo za javne programe, zatražiti dulji besplatni termin, ali samo ako postoji relevantna potreba koju treba jasno obrazložiti. Izvanredno, ako ima dovoljno termina, moguće je dogovoriti i dulje korištenje bez posebnog razloga, s tim da se u tom slučaju dodatni termini plaćaju.

Odabir programa i trajanje termina

Besplatni radno-produkcijski termini u Velikoj dvorani dodjeljuju se za produkciju i izvedbu kazališnih i plesnih predstava te za umjetnička istraživanja, isključivo putem javnog poziva (početkom godine). Odabir programa predlaže Programska savjetka. Nakon donošenja konačne odluke L.A.E. XXI dogovara precizne termine korištenja, pri čemu se definira pripremni dio produkcije te završna faza produkcije i izvedbe.

Za povremeno i kraće korištenje velike dvorane DKC-a Lamparna za radno-produkcijske potrebe svih djelatnosti moguće je korištenje Velike dvorane, ali uz najraniju potvrdu 2 tjedna prije realizacije termina.

Ograničenje termina za pojedine programe: do 20 besplatnih termina (dana), najviše 6 sati dnevno.

Uvjeti: javna izvedba / prikazivanje / izlaganje u DKC-u Lamparni.

Cjenik korištenja Velike dvorane

U slučaju da se u sklopu programa ne obavlja ugoštelska djelatnost, javni programi unutar navedenih vremenskih ograničenja ili produljeni s obrazloženjem te odabrani radno-produkcijski programi dvoranu koriste bez naknade. Cijena korištenja dvorane u sezoni grijanja (5 klima uređaja svaki snage 5 kW) je 50 kn/sat, a u sezoni bez grijanja 25 kn/sat (sudjelovanje u režijskim troškovima).

U slučajevima kada korisnik za koncerte i partie organizira i privremenu ugostiteljsku djelatnost (šank), cijena korištenja ovisi o konačnom broju posjetitelja. Broj posjetitelja utvrđuje Voditelj DKC Lamparna u suradnji s korisnikom. Obzirom na broj posjetitelja, cijene po događaju/večeri su kako slijedi:

- do 150 posjetitelja: 1.500 kn
- 150 - 300 posjetitelja: 3.000 kn
- 300 - 500 posjetitelja: 4.000 kn
- više od 500 posjetitelja: 5.000 kn
- posebni datumi (Božić, Nova Godina, Uskrs): 5.000,00 kn (neovisno o broju posjetitelja)

Cijene korištenja za aktivnosti izvan programske profila DKC-a Lamparna nisu određene ovim cjenikom.

Mala dvorana – Topla veza (Klub mladih)

Dvorana „Topla veza“ nalazi se u prizemlju zgrade, a prilazi joj se kroz hodnik ispred Velike dvorane. Pogodna je za različita manja događanja, radionice, probe i slično.

Osnovni podaci: površina: 55 m², širina: 5 m, dužina: 11 m, visina: 3 m, kapacitet: 50 (stajanje); 30 (sjedenje)

Oprema : Mali razglas (2 aktivna zvučnika s potrebnom kablažom), video projektor s pripadajućim platnom, konferencijske stolice 30 kom i 5 stolova.

Korištenje male dvorane – Tople veze (Klub mladih)

Topla veza daje se na korištenje isključivo u nekomercijalne svrhe. Opisani prostor s opremom, troškove struje, vode, komunalija, troškovi čišćenja (prije ulaska u prostor i po završetku programa) korisnik je dužan, u dogовору с L.A.E. XXI и Klubom mladih „Klub 21“, osigurati sve ostalo potrebno za realizaciju određenog programa. Opremom mogu rukovati zaposlenici DKC-a Lamparna i korisnikovi tehničari, ali samo ako zadovoljavaju jedan od sljedeća dva zahtjeva: da su profesionalci s iskustvom rukovanja takvom opremom, ili da su prošli tečaj rukovanja opremom kojeg je organizirala DKC Lamparna. U slučaju oštećenja prostora ili opreme nastalog krivnjom korisnika, korisnik se obavezuje nadoknaditi štetu za slučajevе ili u udjelu kojem ona nije pokrivena osiguranjem.

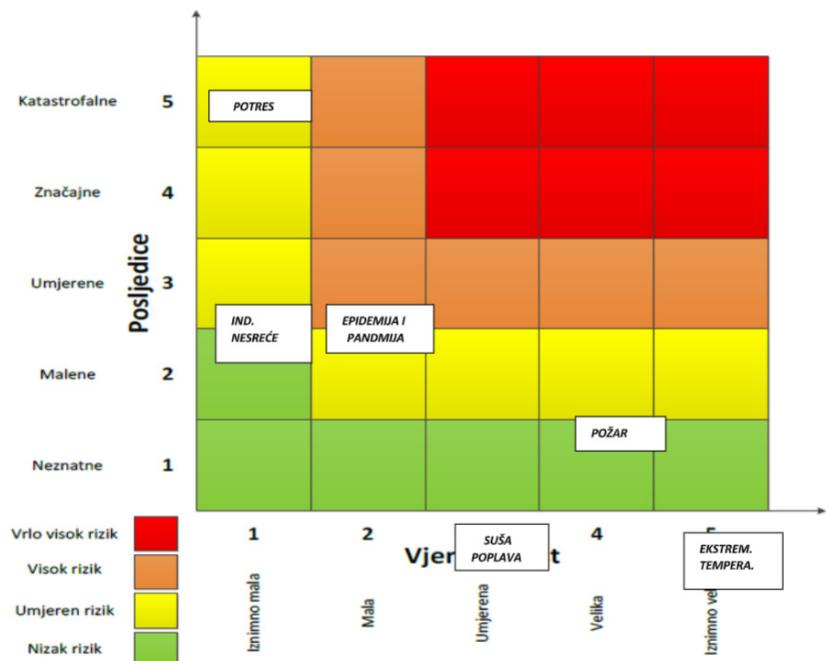
7. AKCIJSKI PLAN 2021.-2025.

		KOORDINATOR PROVEDBE	VREMENSKI PLAN	IZVORI FINANCIRANJA
STRATEŠKI CILJ	Uspostaviti permanentnu i održivu suradnju te podjelu odgovornosti između ključnih dionika, korisnika i Grada Labina			
AKTIVNOSTI	Osnivanje Savjetodavnog odbora i Programskog vijeća	L.A.E. XXI, Grad Labin	ožujak/travanj, 2021.	L.A.E. XXI, Grad Labin
	Kontinuirani rad Savjetodavnog odbora i Programskog vijeća	L.A.E. XXI, Grad Labin	2021.-2025.	L.A.E. XXI, Grad Labin
STRATEŠKI CILJ	Razviti i osigurati učinkovito, održivo i razvojno usmjereno institucionalno rješenje za upravljanje DKC-om Lamparna			
AKTIVNOSTI	Razvijanje najprimjerenijeg institucionalnog modela kroz sve veću iskorištenost prostora Lamparne od strane raznih dionika civilnog društva i građana	Savjetodavni odbor Lamparne	2021.-2025.	EU – Europski socijalni fond i Creative Europe, Grad Labin, Istarska županija
	Uspostava novog institucionalnog modela DKC-a Lamparna koji se temelji na sudioničkom upravljanju	Savjetodavni odbor Lamparne	2025.	Grad Labin
STRATEŠKI CILJ	Osigurati bolju iskoristivost trenutno dostupnih javnih sredstava namijenjenih za Lamparnu te omogućiti učinkovito prikupljanje sredstava iz drugih izvora			
AKTIVNOSTI	Poticati suradničke projekte između OCD-a, ustanova i tvrtki te njihove prijave na EU fondove	L.A.E. XXI, Grad Labin	2021.-2025.	Grad Labin
	Uspostava posebnog gradskog fonda za korisnike prostora Lamparne	Grad Labin	2022.	Grad Labin
STRATEŠKI CILJ	Ojačati kapacitete civilnog društva u Labinu u području sudioničkog upravljanja			
AKTIVNOSTI	Organizacija radionica i treninga na temu sudioničkog upravljanja	L.A.E. XXI, Grad Labin	2021.-2025.	EU – Europski socijalni fond, Grad Labin, Ist. županija
STRATEŠKI CILJ	Razviti jasan programski koncept DKC Lamparna koji će povezati dosadašnji već prepoznatljiv internacionalni umjetnički program sa lokalnim sadržajima			
AKTIVNOST	Razvoj programskih odrednica i kriterija kroz kontinuirani rad Savjetodavnog odbora i Programskog vijeća	Savjetodavni odbor i Programska vijeće	2021.-2023.	L.A.E. XXI, Grad Labin

U izradu Plana sudioničkog upravljanja DKC-om Lamparna bili su uključeni svi partneri i sudionici (OCD i pojedinci) projekta DKC Lamparna.

Analiza ranjivosti i rizika na učinke klimatskih promjena za DKC Lamparna napravljena je prema studiji Procjena rizika od velikih nesreća koju je za labinsko područje izradio grad Labin. U studiji su odabrani sljedeći rizici koji su obrađeni:

1. Potres
2. Požar otvorenog prostora
3. Epidemije i pandemije
4. Ekstremne temperature
5. Industrijske nesreće
6. Suša
7. Poplave

Vrednovanje rizika

Tolerirani (može se prihvati ukoliko je smanjenje nepraktično i troškovi premašuju dobit):

- Epidemija i pandemija
- Industrijska nesreća
- Poplava
- Potres
- Ekstremne temperature
- Prihvatljivi rizici (rizik se može prihvati):
- Poplava
- Suša

Iako su svi rizici procijenjeni kao osrednji, nužne su daljnje aktivnosti u cilju poboljšanja stanja svih komponenti rizika odnosno smanjenja osjetljivosti i izloženosti te povećanja sposobnosti prilagodbe. Jedan od najznačajnijih dionika u tom procesu prilagodbe je grad Labin koji trenutno izrađuje razvojni plan prilagodbe klimatskim promjenama. Grad Labin odlikuje dobar položaj i bogatstvo prirodnih resursa što je važno u kontekstu ublažavanja posljedica klimatskih promjena.

SCENARIJ	VREDNOVANJE
Požar otvorenog tipa	
Epidemija i pandemija	
Industrijska nesreća	
Potres	
Poplava	
Ekstremne temperature	
Suša	

8. POPIS LITERATURE:

1. Skupina autora (2020.), *Trasiranje puta novim modelima upravljanja: uspjesi u limbu asimetričnih partnerstava*, Zagreb: Kurziv, Savez udruga Operacija grad.
2. Skupina autora (2018.), *Uradimo zajedno. Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u kulturi u Republici Hrvatskoj*, Zagreb: Kultura Nova.
3. Skupina autora (2015.), *Prema institucionalnom pluralizmu. Razvoj društveno-kulturnih centara. Radna bilježnica za društveno-kulturne centre*, Zagreb: Zaklada Kultura Nova.
4. Grad Labin (2020.), *Strategija kreativnog i kulturnog razvijanja grada Labina*, Labin: Grad Labin.

IMPRESUM

AUTOR

Ana Šilović

UREDNIK

Dean Zahtila

DIZAJN I PRIJELOM

Noel Mirković

IZDAVAČ

Labin Art Express XXI, siječanj 2021.

TISAK

Tango Media, Labin

NAKLADA

1000 komada

LabArtExpress
d.o.o.

— 31 —

Europska Unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

PROJEKT: Društveno-kulturni centar "Lamparna"

KORISNIK: Labin Art Express XXI (L.A.E. XXI), Rudarska 1, 52220 Labin,
www.lae.hr, E-mail: lae@pu.t-com.hr, Tel:+385.52.857041

PARTNERI: Grad Labin, KUD Ivan Fonović Zlatela Kršan, Udruga žena Sv. Nedelja "Mendula", Udruga "Metamedij" Pula, Udruga "INFORMO" Vodnjan, Istarska kulturna agencija, Centar za građanske inicijative Poreč

TRAJANJE PROJEKTA: 29.10.2018. – 31.01.2021.

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 2.102.349,68 HRK

EU POTPORA: 1.786.997,23 HRK

PLAN SUDIONIČKOG UPRAVLJANJA DRUŠTVENO-KULTURNIM CENTROM LAMPARNA (2021 - 2025.)

Europska Unija
"Zajedno do fondova EU"

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Izrada plana sufinancirana je u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali, iz Europskog socijalnog fonda

— SADRŽAJ PUBLIKACIJE ISKLJUČIVA JE ODGOVORNOST LABIN ART EXPRESSA XXI —

